

ALDERSROGADE

Kommende områdefornyelse

Kvarteranalyse

September 2020

↑ Scenen på Skjolds Plads

INDHOLDSFORTEGNELSE

HVORFOR DENNE RAPPORT? // BEGREBSAFKLARING	4
1 INTRODUKTION OG BAGGRUND	5
2 SOCIALE OG KULTURELLE FORHOLD	15
3 FYSISKE FORHOLD	33
4 POTENTIALER	55
5 BILAG	65
KILDE- OG LITTERATURLISTE	90

HVORFOR DENNE RAPPORT?

I 2020 har Teknik- og Miljøforvaltningen igangsat arbejdet med to nye områdefornyelser i bydelene Nørrebro og Bispebjerg: Aldersrogadekvarteret og Bispekvarteret.

Begge nye områdefornyelser centrerer sig omkring et alment boligområde, som er udpeget på statens 'ghettoliste',¹ og derfor kalder på en særlig koordineret indsats, hvis den negative udvikling i områderne skal vendes.

Begge områder er også udpeget i Københavns kommunes Politik for Udsatte Byområder² og har været det siden 2011. Dette understreger blot, at begge områder rummer en lang række komplekse udfordringer, som kalder på tværfaglige og langsigtede løsninger.

For begge områder udarbejdes der en kvarteranalyse (dette dokument), forud for udarbejdelsen af kvarterplanerne, som er områdefornyelsernes politisk godkendte projektkatalog. Arbejdet med kvarterplanerne påbegyndes ultimo 2020.

Hvor kvarterplanerne vil pege på løsninger, skitserer kvarteranalyserne områdernes udfordringer og på baggrund heraf nogle overordnede potentialer. I kvarteranalyserne redegøres der for områdernes historie, socioøkonomiske og fysiske karakteristika samt potentialer. Afslutningsvis rundes hver kvarteranalyse af med fem pejlemærker og en skitsering af en afgrænsning for de kommende områdefornyelser.

BEGREBSAFKLARING

Følgende ord, der bruges i kvarteranalysen, defineres således;

Udsat boligområde: Alment boligområde med over 1000 beboere, som opfylder en række negative socioøkonomiske kriterier. Defineret af staten.

'Ghetto'/'ghettoområde': Alment boligområde, som er udpeget som udsat boligområde jf. ovenstående, med mere end 50 % beboere med ikke-vestlig herkomst. Defineret af staten.

Hård 'ghetto'/hårdt 'ghettoområde': Alment boligområde, som jf. ovenstående har været udpeget som "ghetto" af staten fire år i træk. Defineret af staten.

Bydelen Nørrebro / Nørrebro / Bydelen: Samlet betegnelse for en af Københavns i alt tolv bydele og den bydel, hvor Aldersrogadekvarteret er placeret. Defineret af Københavns Kommune.

Udsat byområde: Udsat byområde i København, udpeget ud fra en række socioøkonomiske kriterier i 'Politik for Udsatte byområder'. Defineret af Københavns Kommune senest i 2017 (første gang i 2011).

Aldersrogadekvarteret: Arbejdstitel for den kommende områdefornyelse. Dækker over et geografisk afgrænset område, som defineres i kvarteranalysen. Fastlagt på baggrund af bl.a. kvarteranalysen af Område- og Bygningsfornyelse i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Kvarteret: En forkortelse af Aldersrogadekvarteret jf. ovenstående.

Aldersrogade: Samlet betegnelse for boligafdelingerne 'Den Grønne Trekant' og 'Vognvænget' (det samlede almene boligområde, som er udpeget på statens 'ghettoliste').

1 INTRODUCTION OG BAGGRUND

OPDRAG

Borgmesterforum for Udsatte Byområder har besluttet, at Teknik- og Miljøforvaltningen skal gennemføre hhv. forandringsplaner (Afdelingen Park, Analyse, Ressourcer og CO2-reduktion) og områdefornyelser (afdelingen Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold) for statens udpegede 'ghettoområder' i København, herunder de to almene boligområder: Bispeparken og Aldersrogade.

Forandringsplanerne udarbejdes af området Almene Boliger, og er styringsdokumenter, der udpeger mulige fysiske og strukturelle forandringsbehov i et givent alment boligområde. Partierne bag Overførselssagen 2018-2019 (A, B, F, V, C, O, I) bevilgede 3,6 mio. kr. til udarbejdelsen af forandringsplaner for de to boligområder Aldersrogade og Bispeparken. Forandringsplanerne tager udgangspunkt i årsagerne til, at boligområderne er udpeget på statens 'ghettoliste'. Forandringsplanerne skal sætte retningen for den langsigtede strategiske udvikling af boligområderne gennem løsninger, der tager hånd om områdernes grundlæggende udfordringer. En forandringsplan udarbejdes i tæt samarbejde med de almene boligorganisationer og andre relevante parter og i tæt dialog med kommende områdefornyelser.

Områdefornyelserne har til formål at løfte byens udsatte byområder gennem en helhedsorienteret indsats og skal understøtte initiativerne i forandringsplanerne. Hvor forandringsplanerne har fokus på et fysisk løft af de konkrete almene boligområder, der er udpeget på statens 'ghettoliste', fokuserer områdefornyelserne på at løfte et større byområde både fysisk, socialt og kulturelt. Områdefornyelserne kan derfor med udgangspunkt i de politisk godkendte kvarterplaner starte en helhedsorienteret og sammenhængende udvikling af det udpegede boligområde i samspil med det omkringliggende udsatte byområde. I relation til forandringsplanerne skal de to kommende områdefornyelser i Bispekvarteret og Aldersrogadekvarteret sikre, at udviklingen af de udpegede almene boligområder sker i sammenhæng med udviklingen af de omkringliggende byområder.

BAGGRUND

POLITIK FOR UDSATTE BYOMRÅDER

I 2011 formulerede Politik for Udsatte Byområder² for første gang den tværkommunale vision om et København uden udsatte byområder. Vejen foreslået var en række forskelligartede indsatser fordelt på tre tilgange; en understøttende, en lokalt organiserende og en strukturel, der tilsammen sætter kursen mod en varig og helhedsorienteret udvikling af sammenhængende og socialt robuste byområder i hele København. Politik for Udsatte Byområder understreger den dag i dag, at en sådan udvikling skal realiseres i et tæt samspil mellem alle syv forvaltningers fagområder. Derfor indeholder Politik for Udsatte byområder fra 2017 en række mål for alle syv forvaltninger, der til sammen udgør et hele, som vil gøre op med årsagerne til den opdelte by. Det skete på baggrund af en erkendelse af, at der ikke er én enkelt indsats eller politikområde, der alene kan løfte opgaven, da udfordringerne ofte er komplekse og af sammensat karakter.¹

Områdefornyelserne i København har siden 2011 arbejdet med udgangspunkt i Politik for udsatte Byområder. Områdefornyelsernes tilgang tager udgangspunkt i eget resort, men den primære tilgang er helhedsorienteret og tværfaglig og bygger på samarbejder på tværs af alle syv forvaltninger med udgangspunkt i det specifikke områdes særlige udfordringer og potentialer.

STATENS GHETTOLOV

I 2018 kom statens parallelsamfundslovgivning, der skærpede indsatsen over for udsatte boligområder, der har en høj andel af beboere med ikke-vestlig herkomst. Formålet med skærpelsen var at forhindre såkaldte parallelsamfund i at opstå og udvikle sig. En af de mest omfattende konsekvenser af den nye lovgivning omhandler muligheden for at pålægge kommuner og boligafdelinger at fjerne bygningsmasse, hvis et alment boligområde har været klassificeret som ghettoområde fire år i træk.¹ For at kunne identificere landets udsatte bolig- og ghettoområder har staten opstillet følgende kriterier;

Hvis et sammenhængende boligområde med mindst 1.000 beboere opfylder mindst to ud af fire af de nedenstående kriterier, kategoriseres området som 'udsat boligområde'.

- **Mindst 40 %** af beboerne i alderen 18 til 64 år har over de seneste to år **ikke haft tilknytning til arbejdsmarkedet** eller en uddannelse.
- Sammenlignet med landsgennemsnittet har **tre gange så mange af beboerne været dømt** for at overtræde straffeloven, våbenloven eller en lov om euforiserende stoffer over de seneste to år.

- **Mindst 60 %** af beboerne i alderen 30 til 59 år **har maksimalt en grunduddannelse**.
- **Bruttoindkomsten for skattepligtige beboere** i alderen 15 til 64 år, der ikke er under uddannelse, **er mindre end 55 % af bruttoindkomsten** for den samme befolkningsgruppe i hele den region, området ligger i.

Hvis et udsat boligområde har **over 50 % beboere med ikke-vestlig herkomst**, kategoriseres området som 'ghettoområde'. Hvis et område dertil kan kategoriseres som 'ghettoområde' fire år i træk, bliver området til 'hård ghetto', og indsatserne i området intensiveres. I sådanne tilfælde pålægger Statens parallelsamfundslov kommuner og almene boligorganisationer at nedbringe andelen af almene familieboliger til maksimalt 40 % af boligmassen inden 2030.

Derudover indtræder der i alle typer udpegede boligområder også en række sociale restriktioner, der alle har til formål at sikre en bedre integration og tilknytning til det danske samfund.¹

'KØBENHAVNERMODELLEN'

Københavns Kommunes syv borgmestre, der repræsenterer seks partier og et stort flertal i Borgerrepræsentationen, har i Borgmesterforum for Udsatte Byområder vedtaget en principaftale, der kendes som 'Københavnermodellen'. Her prioriteres ommærkning, fortætning (nybyggeri) og frasalg frem for nedrivning i forhold til at opfylde kravet om, at der kun må være 40 % almene familieboliger i 'hårde ghettoområder'.³

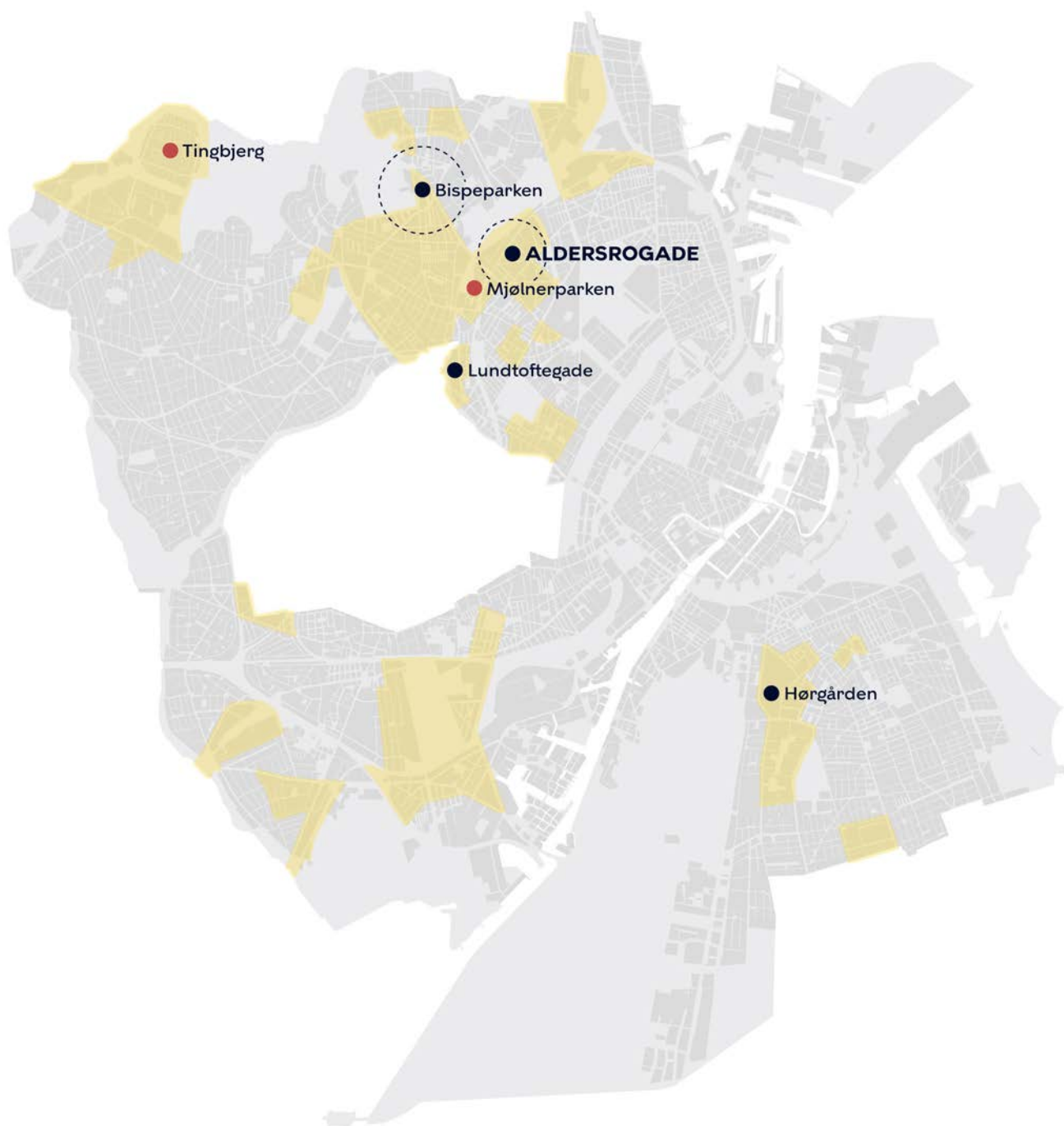
København har defineret følgende fem principper for arbejdet med udsatte boligområder;

- At **ingen** københavnske boligområder er udpeget på statens ghettoliste eller listen over udsatte boligområder i 2030.
- At København **ikke får færre** almene boliger som følge af parallelsamfundslovgivningen.
- At **daginstitutioner** fastholdes i alle udsatte boligområder.
- At **fysisk udvikling** af alle udsatte boligområder sikres med fx flere funktioner og offentlige investeringer, privat fortætning og almene ungdoms- og ældreboliger.
- At der fortsat sikres adgang til små, **billige boliger** til boligsocial anvisning for byens mest udsatte.

Københavnermodellen og Politik for Udsatte Byområder er dét kommunalpolitiske fundamentet som kommende områdefornyelser i København står på tilsat de rammebetingelser statens parallelsamfundslovgivning udstikker.

København

● Hård ghetto ● Ghetto ■ Udsatte byområder ○ Kommende områdefornyelse

↑
Aldersrogade stod på Statens ghettoliste i 2018 og 2019.
Er boligafdelingen at finde på listen i 2020 og 2021 vil den blive til en hård ghetto.

STATENS GHETTOLISTE 2019

Følgende kriterier skal opfyldes for almene boligområder med minimum 1.000 beboere:

UDSATTE BOLIGOMRÅDER	GHETTOER	HÅRDE GHETTOER
Beskæftigelse Uddannelse Indkomstniveau Dømte	Over 50 % med ikke-vestlig baggrund	Har optrådt på ghettolisten fire år i træk
2 ud af 4	☐ +	☐ 1 år ☐ 2 år ☐ 3 år ☒ 4 år

Antal personer for meget/for lidt ift. grænseværdi:

Område	Beboere (1.000+) 1. jan 2019	Gens. indkomst <55%*	Dømte ≥2,0%	Udenfor arb.marked >40%	Kun grundskole >60%
Aldersrogade	2.193	-9.519 kr.	7	106	-38

Rød = udpeget på kriteriet

*Gens. indkomst er udregnet ift. årsindkomst pr. person

INTRODUKTION TIL KVARTERET

ET KVARTER MIDT IMELLEM

Aldersrogadekvarteret er placeret i bydelen Nørrebro, på kanten af byen mellem Bispebjerg, Ydre Østerbro og Ydre Nørrebro. Kvarteret er naturligt afgrænset af store trafikale forbindelser, Tagensvej, Jagtvej og S-togsbanen. Gadebilledet er et sammensurium af lejlighedsbebyggelser, gamle fabriksbygninger, mange parkerede biler, brede vejprofiler, få butikker, uddannelsesinstitutioner og få pladser og grønne områder.

LAVE INDKOMSTER OG MANGLENDE UDDANNELSE

Det almene boligområde i kvarteret, som er udpeget på statens 'ghettoliste' under navnet Aldersrogade, består af to boligafdelinger, Den Grønne Trekant og Vognvænget, som tilsammen har cirka 2.200 beboere. Aldersrogade falder indenfor statens definition af et udsat boligområde, fordi det opfylder to ud af fire kriterier, hhv. gennemsnitlig indkomst pr. beboer og andelen af beboere med maksimalt en grunduddannelse (jf. graf på forrige side). Da andelen af beboere i boligområderne med ikke-vestlig baggrund er hhv. 68 % og 81 %, kategoriseres boligområdet som 'ghettoområde' (se graf på forrige side).⁴

Aldersrogade kan blive udpeget som hårdt 'ghettoområde' allerede i 2021, hvis intet ændre sig, da området til den tid vil have været på 'ghettolisten' fire år i træk. I det tilfælde må staten formodes at pålægge Københavns Kommune, Bo-Vita og VIBO at omdanne den almene boligmasse i boligafdelingerne, så maksimalt 40 % af boligerne udgøres af almene familieboliger.¹

Områdefornyelsens indsatser kan ikke nå at påvirke, hvorvidt boligområdet bliver udpeget eller ej, men de kan medvirke til at løfte det samlede kvarter og påbegynde en positiv langsigtet udvikling, der også vil påvirke beboerne i de almene boligafdelinger positivt.

SOCIALE PROBLEMER OG UTRYGHED

Beboerne i Aldersrogadekvarteret er generelt fattigere end deres naboer på Nørrebro og gennemsnittet for alle københavnere. I kvarteret er der mange, der er under uddannelse, men få har studeret i mange år. En stor andel af beboerne har ikke-vestlig baggrund og bor tættere med mindre boligareal pr. person end på Nørrebro generelt og i resten af

byen. Derudover er Ydre Nørrebro i almindelighed og Krakas Plads i særdeleshed præget af utryghed forbundet til utryghedsskabende unge mænd med bandetilknytning.

Læs mere i kapitel 2.

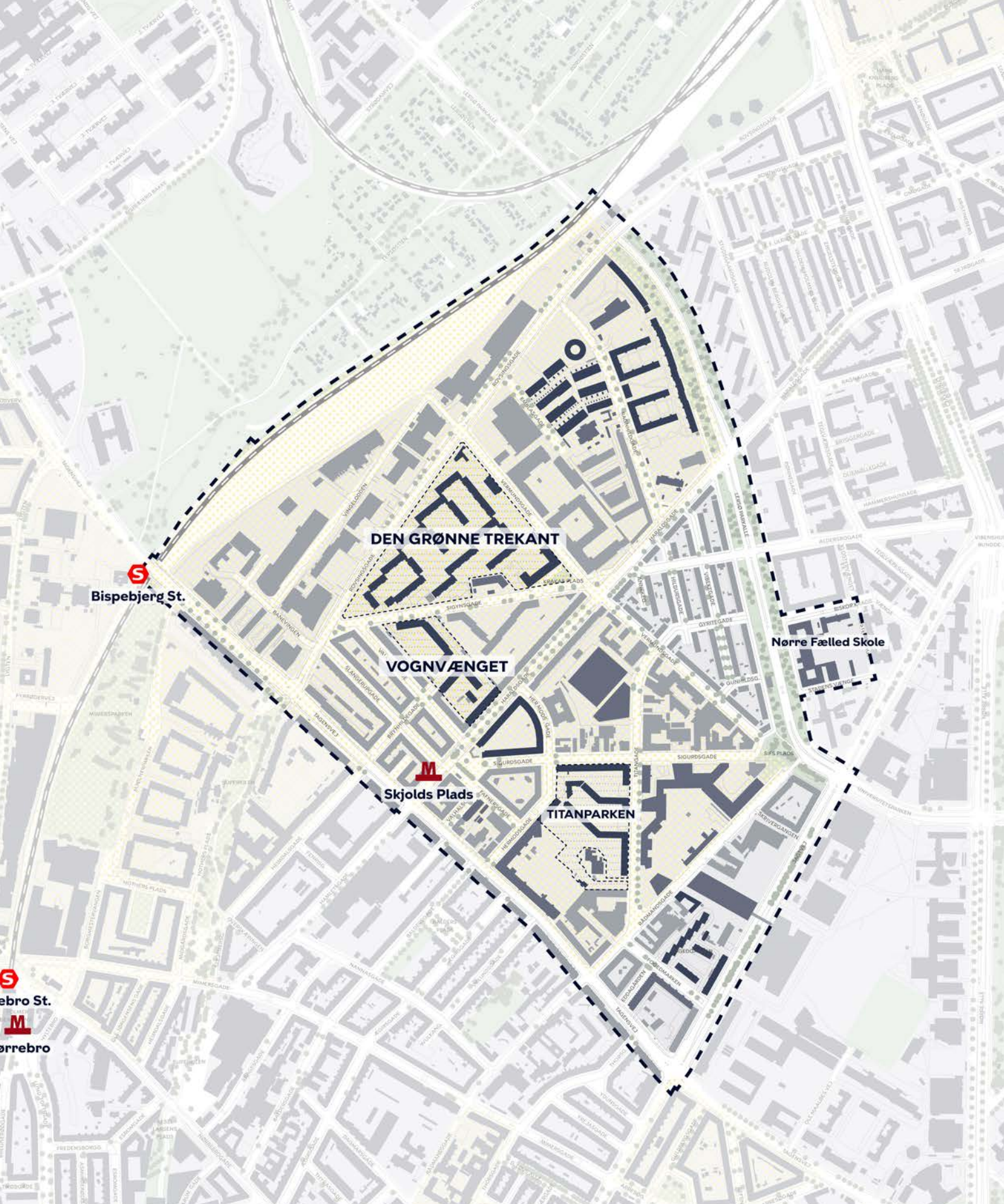
HENGEMT KVARTER UNDER KØBENHAVNERSTANDARD - MED BYUDVIKLING PÅ VEJ

Aldersrogadekvarteret er et broget kvarter med en sammensat bygningsmasse, der er med til at give 'kant' til bydelen. Ikke desto mindre fremstår kvarteret hengemt, utrygt og uden meget af det byliv, vi ellers kender fra farverige og mangfoldige Nørrebro. Kvarteret huser meget alment boligbyggeri og ikke mange af de klassiske karréer, der ellers kendetegner bydelen. Det betyder, at man ikke finder mange andels- eller ejerboliger i kvarteret, hvilket slår ud i de socioøkonomiske tal.

Derudover huser kvarteret få offentlige byrum og ingen parker eller kirkegårde. Generelt gælder det, at der findes et meget begrænset udbud af Københavns byrumstyper. Kendetegnet for kvarteret er også, at det er et ikke-grønt kvarter, også i forhold til resten af Nørrebro som generelt er en af de mindst grønne bydele i København. Derimod er meget af kvarteret areal udlagt til grå veje, som generelt er overdimensionerede og nedslidte. Trafikalt er området inddæmnet af store trafikåre, som forhindrer let adgang til, fra og igennem kvarteret. Kvarterets isolerede karakter underbygges yderligere af at mange af vejene internt i området ender blindt.

Aldersrogadekvarteret er i den særlige situation, at der i de kommende år vil blive igangsat større byudviklingsprojekter, ligesom kvarteret også skal klimasikres som en del af Københavns Kommunes Skybrudsplan. Det betyder, at så forskellige aktører som Københavns Professionshøjskole, Copenhagen Science City, autoforhandlerne på Rovsinggade, DSB/Banedanmark, HOFOR, Bo-Vita og VIBO, foruden Københavns Kommunes egne forvaltninger, i de kommende år vil investere stort i og omkring kvarteret.

Læs mere i kapitel 3.

NØGLETAL	Antal boliger (2020)	Antal beboere (2020)	% udenfor arb.markedet (2018)	% ingen uddannelse (2019)	% lav indkomst (2018)	% ikke-vestlig herkomst (2019)	% almene boliger (2020)	Areal km ² (2020)
Alersrogadekvarteret	5.213	9.971	16,5 %	16,2 %	43,4 %	29,5 %	38,2 %	ca 0,8 km ²
Københavnsgennemsnit	325.547	632.366	14,8 %	6,5 %	35,3 %	15,2 %	19,4 %	88,25 km ²

Kilde: Danmarks Statistik

EN KOMMENDE OMRÅDEFORNYELSE

POTENTIALER PÅ FLERE NIVEAUER

I kapitel 2 og 3 belyses nogle af de sociale, kulturelle og fysiske forhold, som kendetegner Aldersrogadekvarteret og de udfordringer, som er et resultat heraf. Undervejs vil potentialer for en kommende områdefornyelse blive berørt kort. Disse potentialer samles i kapitel 4 under fem pejlemærker og der redegøres for, hvordan disse - det kan være særlige steder, aktører, initiativer eller indsatser - er oplagte at arbejde videre med i kvarterplansprocessen.

DE FEM PEJLEMÆRKER - KORT FORTALT

1. Ét kvarter

Der er potentialer for at blande og opløse nogle af de fysiske og funktionelle skel i kvarteret. Herigennem kan kvarterets egen identitet formes med bl.a. bedre forbindelser, rekreative og grønne byrum.

2. Bedre sammenhæng med resten af byen

Koblingen til byen kan etableres i flere tempi. Forbindelser som kræver store investeringer bør undersøges nærmere. Andre forbindelser kan med enkelte greb og små investeringer hurtigt forbedres og skabe hurtige synlige resultater imens områdefornyelsen er i gang.

3. Et tryggere kvarter

En kommende områdefornyelse kan arbejde for at kortlægge og analysere adfærd og fysiske rammer som lokalt skaber utryghed og for at højne trygheden i kvarteret gennem forskellige målrettede indsatser og tværfaglige samarbejder.

4. Et sundere kvarter

Rammerne for bedre fysisk og mental sundhed kan styrkes i kvarteret. Dette kan dels bestå i koordinerende og strategiske indsatser for at etablere partnerskaber på tværs og nye fællesskaber i kvarteret.

5. Et godt børne- og ungdomsliv

Nørre Fælled Skole kan styrkes som lokalt mødested og samlingspunkt for kvarterets unge. Der kan arbejdes for at etablere flere kreative fritidstilbud til børn og unge i kvarteret, samt udvikle samarbejde mellem institutioner og skolen med henblik på at styrke børnenes skolegang.

Læs mere i kapitel 4.

AFGRÆNSNING FOR DEN KOMMENDE OMRÅDEFORNYELSE

Den kommende områdefornyelse afgrænses naturligt af de store veje Tagensvej, Jagtvej og Lersø Parkallé samt af S-baneterrænet. Alle nævnte indgår i områdefornyelsens geografiske område, så der kan arbejdes med forbindelser og kantzoner på begge sider af vejene. Derudover indgår Nørre Fælledskole også og området omkring Bispebjerg Station.

Læs mere sidst i kapitel 4.

TIDLIGERE OMRÅDEFORNYELSE

Det er ikke første gang, at en områdefornyelse finder sted i kvarteret omkring Aldersrogade. Haraldsgadekvarterets Områdeløft blev gennemført i årene 2007-2012. Her var en række store og små projekter "med til at styrke den sociale, kulturelle og fysiske bæredygtighed og livskvaliteten i området". Områdefornyelsen fokuserede dengang på bl.a. bygnings- og friarealforbedringer i kvarteret og støttede en lang række lokale projekter med henblik på at styrke den sociale sammenhængskraft i kvarteret.⁵ Ikke desto mindre er kvarteret stadig udsat i dag.

STYREGRUPPENS ØNSKER TIL FREMTIDEN

I evalueringen af Haraldsgadekvarterets områdeløft gennemgås styregruppens 20 "drømmeprojekter", som retter sig mod fremtidig udvikling af området - projekter som områdefornyelsen ikke fik igangsat eller som først blev 'født' så sent i forløbet, at de ikke kunne løftes i regi af områdefornyelsen. Nogle af de foreslåede projekter blev senere forankret i andre forløb så som 'Planen for Nørre Campus' som KP og KU i dag selv arbejder videre med. En stor del af de tilbageværende 20 drømmeprojekter omhandler bedre forbindelser for især cyklende og gående til den omkringliggende by. Der nævnes bl.a. en cykel- og gangforbindelse til Fælledparken og bedre forbindelse til Superkilen og Mimers Park.⁶

Alment boligbyggeri, fredet industribygning og nybyggeri på Sigurdsgade ↑

2 SOCIALE OG KULTURELLE FORHOLD

INTRODUKTION

ET SAMMENSAT KVARTER MED SOCIALE PROBLEMER

Der bor generelt flere unge og færre ældre i Aldersrogadekvarteret end i resten af byen. Der er ligeledes en større andel af beboere, som er under uddannelse. Kvarteret danner desuden rammen om flere tusinde unges studieliv på Københavns Professionshøjskole og Københavns Universitets naturvidenskabelige uddannelser, der ligger i og omkring kvarteret. En kvalitet som i lagt højere grad kunne komme kvarteret til gavn og sættes i spil i arbejdet med at løfte kvarteret til københavnerniveau.

Den gennemsnitlige indkomst, det generelle uddannelsesniveau og beskæftigelsesgraden i kvarteret er konsekvent under gennemsnittet for såvel Nørrebro som for hele København. Dog dækker kvarterets gennemsnit over store interne forskelle mellem forskellige områder i kvarteret, som træder tydeligt frem, når man går i dybden.

Rode 164: SIGYNSGADE

I denne rode findes det udsatte boligområde, der består af de to almene boligafdelinger Den Grønne Trekant og Vognvænget. Boligområdet indgår i den del af kvarteret, som er udpeget som udsat byområde i Politik for Udsatte Byområder. Desuden findes også kvarterets mange bilforhandlere langs baneterrænet og Moskéen i Rovinggade i denne rode.

Rode 159: HAMLETSGADE

Titanparken er Aldersrogadekvarterets andet store udsatte boligområde, som kun undgår at være udpeget på statens 'ghettoliste', fordi der bor under 1.000 beboere. Derudover rummer roden også Københavns Professionshøjskoles Campus.

Rode 158: RÅDMANDSGADE

Roden er ikke udpeget som et udsat byområde, men har en relativ høj andel af beboere med lav indkomst, hvilket med al sandsynlighed kan tilskrives at 37,4 % af beboerne er under uddannelse og over halvdelen er i aldersgruppen 18-29 år. Rådmandsgade har markant flere dømt for kriminelle forhold (2,74 %) end både Aldersrogadekvarteret (1,04 %), Nørrebro (0,94 %) og København som helhed (0,86 %).

Rode 160: VIBEKEVANG

Byggeforeningshusene Vibekevang adskiller sig socioøkonomisk markant fra resten af kvarteret. Til sammenligning er der f.eks. ca. dobbelt så stor en

andel af beboerne i Vibekevang, der har en lang videregående uddannelse, som i resten af kvarteret, beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet er højere end Københavnergennemsnittet, majoriteten af beboerne har dansk baggrund (84 %) og der er få/0 dømt for kriminalitet. Vibekevang er således mere ressourcestærkt end udsat.

Rode 163: RAGNHILDGADE

I den sidste rode ligger der to almenboligafdelinger, Ragnhildgade og Emblasgade, hvor sidstnævnte afdeling er AlmenBolig+. Derudover indeholder roden flere gamle industribygninger, der i dag bruges til kreativt erhverv. Deler af dette er kommunal ejendom, der udlejes til Ragnhildgadefonden.

BOLIGSOCIAL HELHEDSPLAN

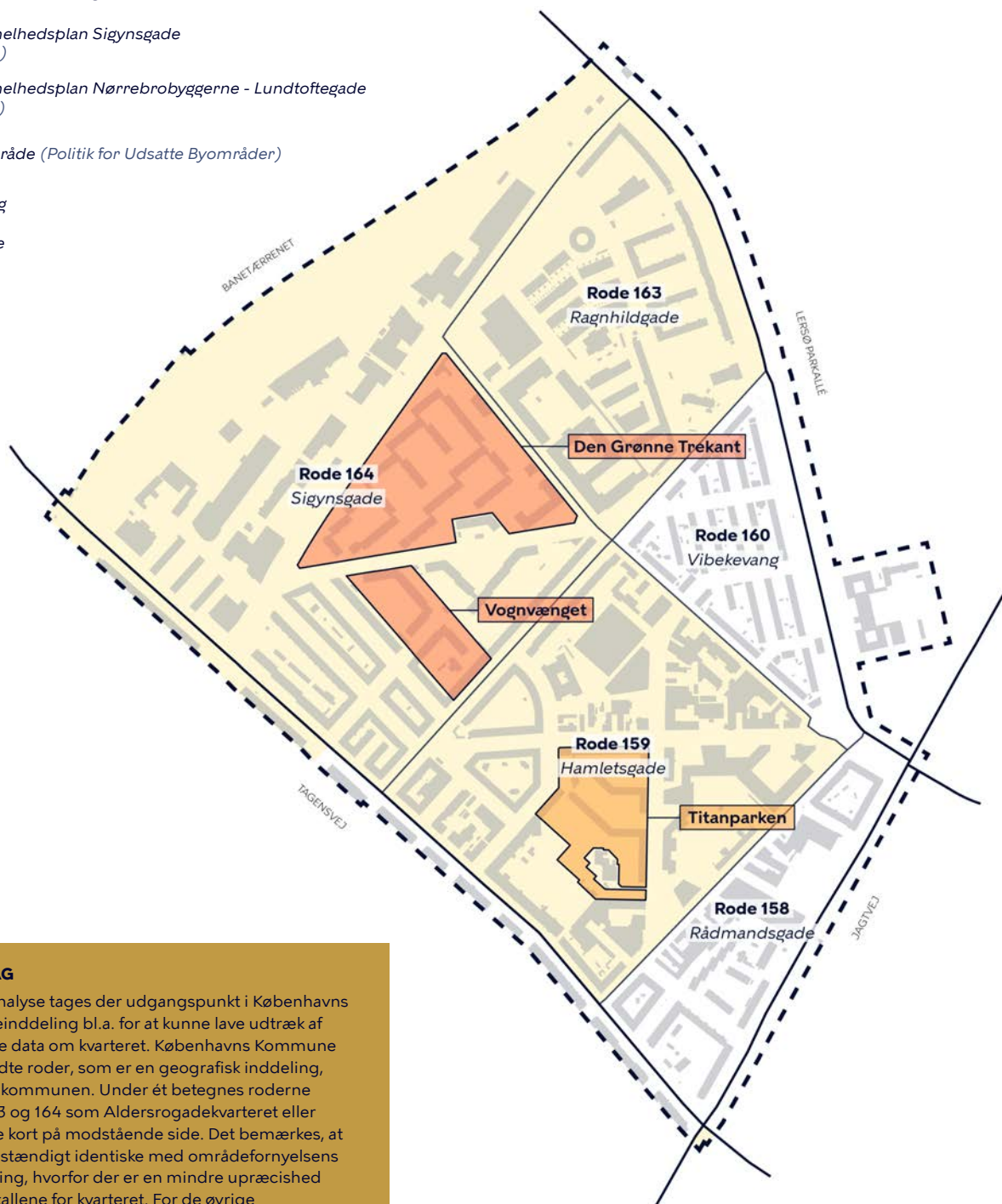
Det almene boligområde har i dag en boligsocial helhedsplan, Helhedsplanen Sigynsgade (2018-2022), som skal imødekomme en række af boligområdets socioøkonomiske udfordringer. Boligsociale helhedsplaner er midlertidige sociale indsatser, der forebygger og skaber social udvikling i udsatte almene boligområder. Indsatserne er særligt rettet mod at skabe tryghed og bryde den negative sociale arv. Helhedsplanen er fortrinsvist finansieret af Landsbyggefondens, medfinansieret af Københavns Kommune og de almene boligafdelinger. Den boligsociale helhedsplan arbejder indenfor alle Landsbyggefondens udvalgte indsatsområder: Tryghed og trivsel, Forebyggelse og forældreansvar, Uddannelse og beskæftigelse og Kriminalpræventiv indsats.

Boligselskaberne bag, Bi-Vita og VIBO, har haft et boligsocialt arbejde i afdelingerne siden 2010, hvor arbejdet de seneste par år har haft stort fokus på at fremme et aktivt medborgerskab og øge trygheden i boligområdet.

Det fremgår af baggrundsmaterialet for Helhedsplanen Sigynsgade, at mange beboere i boligafdelingerne er særligt udsatte på især sundhedsområdet. En del beboere har også ringe danskundskaber og kendskab til den danske samfundsmodel qua deres udenlandske baggrund. Dertil at flere børn fra boligområdet kommer fra udsatte familier og har dårligere forudsætninger ift. sprog og sundhed generelt. Flere fagpersoner, der arbejder i kvarteret, kan berette om, at børnenes kendskab til f.eks. alment kendt børnelitteratur, sange og lege er begrænset, hvilket er et tegn på kulturel fattigdom.⁷

SIGNATURFORKLARING

- Boligsocial helhedsplan Sigyngsgade (2018-2022)
- Boligsocial helhedsplan Nørrebrobyggerne - Lundtoftegade (2017-2020)
- Udsat byområde (Politik for Udsatte Byområder)
- Afgrænsning
- Rodegrænse

DATAGRUNDLAG

I denne kvarteranalyse tages der udgangspunkt i Københavns Kommunes rodeinddeling bl.a. for at kunne lave udtræk af socioøkonomiske data om kvarteret. Københavns Kommune er inddelt i såkaldte roder, som er en geografisk inddeling, der dækker hele kommunen. Under ét betegnes roderne 158, 159, 160, 163 og 164 som Aldersrogadekvarteret eller bare kvarteret, se kort på modstående side. Det bemærkes, at disse ikke er fuldstændigt identiske med områdefornyelsens kvarterafgrænsning, hvorfor der er en mindre upræcised forbundet med tallene for kvarteret. For de øvrige afgrænsninger, hhv. boligområde, bydel og byen som helhed er der ikke denne diskrepans

↓ Nøgletal for Den Grønne Trekant og Vognvænget (2019)

Antal beboere	Udenfor arb.mar.	Ikke-vestlig herkomst	Dømte (+15-årige)	Kun grundskole (30-59-årige)	Gns. indkomst
2.193	33,3 %	70,9 %	1,65 %	64,4 %	52,8 %

Kilde: Statens liste over ghettoområder 2019

BØRN OG OPVÆKST

ET KVARTER MAN VIL FLYTTE FRA

En spørgeskemaundersøgelse foretaget af Epinion for Økonomiforvaltningen i 2020¹¹ viser, at en relativ stor andel af beboerne ønsker at flytte fra boligområdet til et andet nabolag. 37,6 % af respondenterne i undersøgelsen ønsker at flytte til et andet nabolag, mens det tilsvarende tal for hele København er 23,3 %.

Undersøgelsen finder desuden indikationer på, at alle de udsatte boligområder i København, herunder Den Grønne Trekant og Vognvænget, lider under det, som de kalder "et territorielt stigma". Dette opstår, når personer både inden og uden for et geografisk afgrænset område oplever stedet som problematisk: Det kan resultere i:

"(...) en devaluering af det afgrænsede område, der ligeledes devaluerer beboerne i området. Deres sociale og samfundsmæssige værdi vurderes at mindskes i øjnene af folk, der er bosat uden for området, hvilket i sidste ende påvirker borgerne i det pågældende områdes eget selvbillede."¹¹

Fænomenet kan være med til at forklare, hvorfor der er flere der ønsker at fraflytte afdelingerne end der er folk, der aktivt ønsker at flytte til.

ET KVARTER MED MANGE BØRN OG UNGE

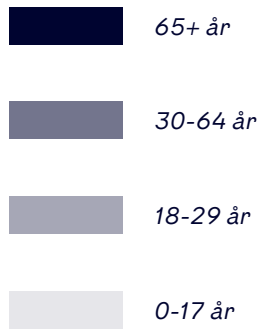
Kvarterets er bosat af mange "unge voksne" sammenlignet med resten af København. Dette skal ses i lyset af, at kvarteret rummer to kollegier, Kollegiegården og Industrikollegiet med samlet 264 værelser, 97 almene studieboliger og en del private ungdomsboliger. Samme tendens gør sig også gældende for Nørrebro som helhed.

I det udsatte boligområde udgør børn i alderen 0-17 år lidt over en fjerdedel af beboerne, hvilket er væsentligt flere end i kvarteret, bydelen og byen generelt, hvor under hver femte er inden for samme aldersgruppe.¹²

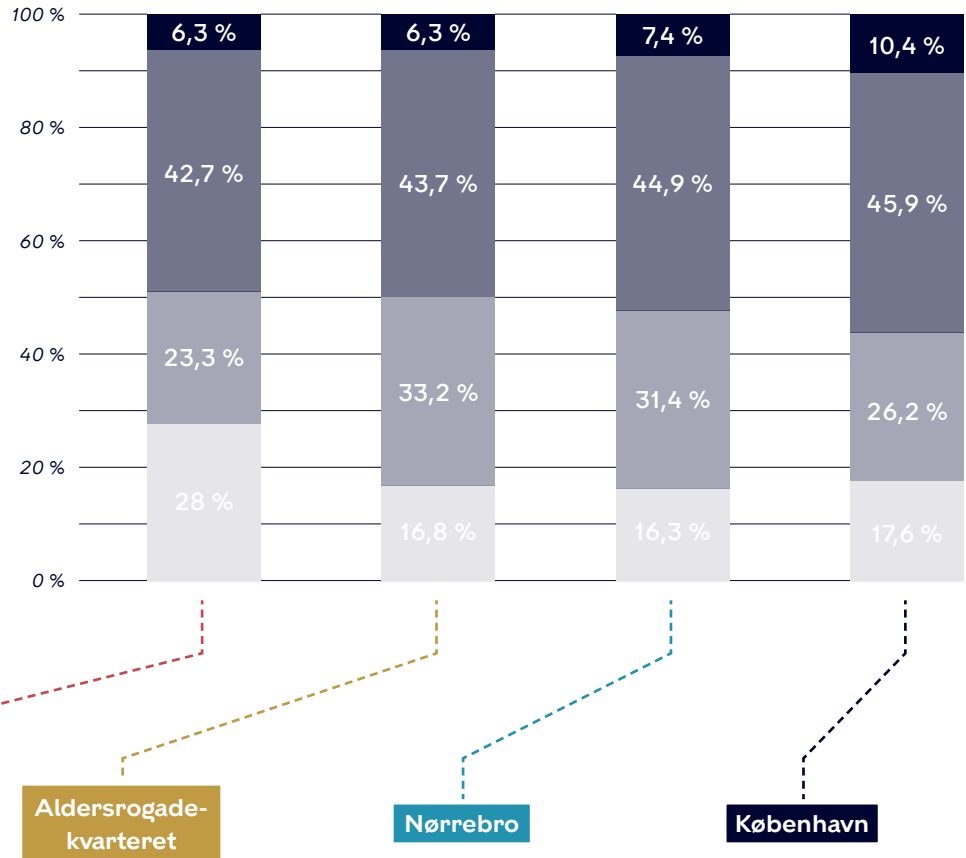
Samme spørgeskemaundersøgelse, som er nævnt i ovenstående afsnit, viser også, at beboerne i Vognvænget og Den Grønne Trekant mener, at deres boligområde ikke er et godt sted for børn at vokse op. Undersøgelsens respondenter blev bedt om at svare på om deres nabolag er et godt sted at vokse op på en skala fra 1-5. Svarene for Den Grønne Trekant og Vognvænget ligger i gennemsnit på 3,1, mens gennemsnittet for København er på 4,0.¹¹

Andelen af ældre beboere (65+) i boligområdet og kvarteret er den samme. Andelen er marginalt lavere end i bydelen, men væsentligt lavere end i København som helhed.¹²

ALDERSFORDELING

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Landsbyggefondens Boligsociale Data, Den tværgående analyseenhed (ØKF) / Danmarks Statistik

DÅRLIG ØKONOMI OG FÅ RESSOURCER

ET FATTIGT KVARTER

Beboerne i Vognvænget og Den Grønne Trekant har generelt lave indkomster. Gennemsnitsindkomsten er kun lige over halvdelen af gennemsnitsindkomsten for regionen – og et af de kriterier boligområdet er udpeget som 'ghetto' på, se grafik på næste side.⁴

I 2018 var det omkring 80 % af beboerne i de to boligafdelinger, hvis indkomst var under 300.000 kr. årligt. Til sammenligning var det tilsvarende tal for hele København 54,7 %.¹³

Det omkringliggende kvarter er også overvejende fattigt. Andelen af personer med høj indkomst er markant lavere her (24,9 %) end i København som helhed (36,8 %) og lavere sammenlignet med hele Nørrebro (29,8 %). Samtidig er der flere personer i kvarteret med lav og middel indkomst. Internt i kvarteret er der desuden store forskelle. F.eks. er andelen af beboere med høj indkomst i byggeforeningshusene Vibekevang (Rode 160) over københavnergennemsnittet (44,8%).⁴

Der tegner sig således et billede af, at indkomstniveauet i Vognvænget og Den Grønne Trekant ligger meget lavt. Sammen med kvarterets øvrige almene boligafdelinger, primært Titanparken, medvirker det til, at gennemsnitsindkomsten i Aldersrogadekvarteret ligger under niveau for såvel Nørrebro og hele København.

FAMILIER MED FÅ RESSOURCER OG UDSATTE BØRN

I en stor del af familierne i det udsatte boligområde er der forældre, som er socialt udsatte med psykisk og/eller fysisk sygdom, manglende beskæftigelse, lav indkomst og ringe danskundskaber. Forældre, som: *"mangler viden om og har begrænset forståelse for det danske samfund og de krav og forventninger, der stilles til dem som forældre"*.⁷

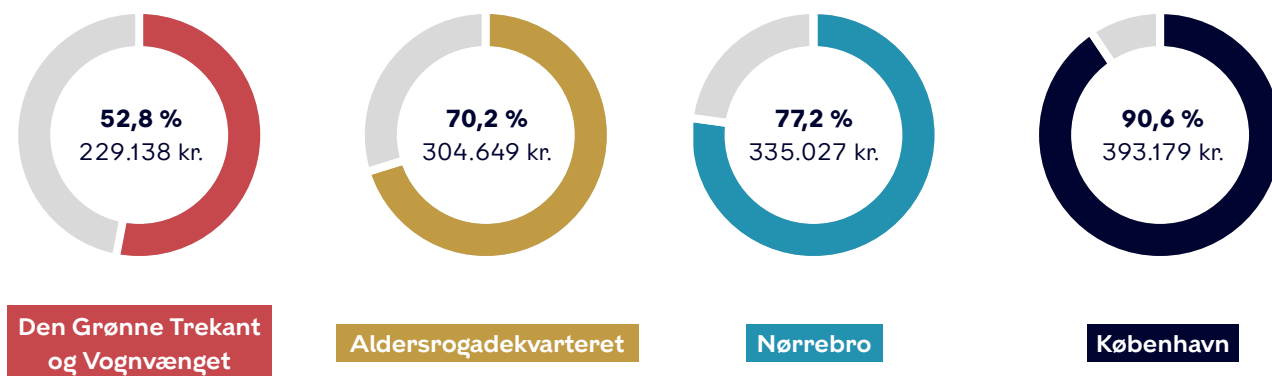
Et andet forhold, som gør sig gældende i både Vognvænget og Den Grønne Trekant er, at en stor del af børnene vokser op i familier med en enlig forsørger. Det er hhv. 35% af børnene i Den Grønne Trekant og 27% i Vognvænget.⁷

Der er desuden mange børn og unge, som driver rundt i kvarteret uden voksenkontakt i eftermiddags- og aften timerne.

Sundhedsplejersker, der har deres gang i beboerhuset i den almene boligafdeling, beretter, at mange 0-5-årige fra området er motorisk, sprogligt og socialt understimulerede, hvilket bekræftes af såvel Krible Krable og Nørre Fælled Skole.^{7,8} 3,05% af børnene inden for Den Boligsociale Helhedsplan har §50/§51 sager (undersøgelse om mistro), hvilket er højere end københavnerniveauet på 1,89%.⁷

Både daginstitution og skole arbejder målrettet med at styrke børnenes kompetencer på disse områder, både sammen og hver for sig i koordinerede forløb, men der er et potentiale for den kommende områdefornyelse i at udvide samarbejdet og styrke indsatsen yderligere.^{8,9}

ANDEL AF GENNEMSNITSÅRSINDKOMST FOR REGIONEN

Gennemsnitsårsindkomsten for regionen var i 2019 433.973 kr.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Landsbyggefondens Boligsociale Data, Den tværgående analyseenhed (ØKF) / Danmarks Statistik

UDDANNELSE

KVARTERETS FOLKESKOLE, NØRRE FÆLLED SKOLE

Kvarterets distriktsskole er Nørre Fælled Skole. Udover at være almindelig folkeskole har skolen en madskole, en idrætslinje fra 7. klasse og er kompetencecenter for sprog.¹⁴

Skolen har haft en markant stigning i antallet af elever, fra 175 til 475, på 7 år og det forventes, at skolen skal huse omkring 500 elever indenfor den nærmeste fremtid.

Skolen er inde i en positiv udvikling og står overfor en helhedsrenovering, som skal understøtte de mange nye elever med nye faciliteter til bl.a. idræt. Der er også et ønske om, at madskolen efter renoveringen kan bruges til fællesspisninger og andre aktiviteter målrettet hele kvarteret.

I 2019 var andelen af tosprogede elever på skolen 52,5 %. Tidligere har det været næsten 100 %. I den københavnske folkeskole er der i gennemsnit 27,1 % tosprogede elever. Den socioøkonomiske baggrund for skolens elever er -0,48, hvilket er det tiende laveste niveau for kommunens 65 folkeskoler.¹⁴

Skolen arbejder på flere niveauer for at understøtte de udsatte elever bl.a. ved at samarbejde med de boligsociale helhedsplaner, kvarterets dagtilbud m.v. Skolelederen fremhævede, at der er potentiale for at styrke det tværgående samarbejdet, og, at kvarteret bl.a. mangler kreative fritidstilbud til de ældste elever.⁹

LAVERE UDDANNELSESLEVELU, MEN MANGE UNDER UDDANNELSE

Et af de kriterier, som gør at Aldersrogade er udpeget som udsat boligområde, er kriteriet om beboernes uddannelsesniveau. 64,4 % af beboerne i alderen 30-59 år har kun grundskole som højeste gennemførte uddannelsesniveau.⁴ Udpegningskriteriet er 'over 60 %'.

Til sammenligning ligger niveauet en del lavere, på 35,8 % når man betragter hele Aldersrogadekvarteret. Dette er dog stadig hhv. 8 % og 9 % point højere end i resten af København og Nørrebro.

FOKUS PÅ AT FÅ FLERE IND PÅ EN UNGDOMSUDDANNELSE

Ifølge kvalitetsrapporten fra 2019 for Nørre Fælled Skole er 47,8 % af de elever fra skoleåret 2018/19, der har afsluttet 9. klasse i gang med en ungdomsuddannelse. Til sammenligning er tallet for hele København 50,2 %. Bedre ser det dog ud, når man betragter tallene for, hvor mange der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 måneder efter afsluttet 9. klasse. Her gælder det, at hele 95,1 % af eleverne fra Nørre Fælled Skole årgang 2017/18 er i gang med en ungdomsuddannelse, hvor samme tal for hele København for samme årgang ligger på 89,0 %.

Til trods for at en relativ stor andel af unge i både Vognvænget og Den Grønne Trekant og resten af kvarterets er under uddannelse, er der ifølge Den Boligsociale Helhedsplan en stor gruppe unge, der har personlige eller faglige udfordringer og som mangler støtte fra deres forældre i forhold til job og uddannelse:

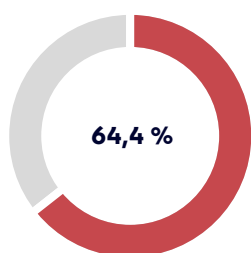
*'Flere unge har i en eller anden grad faglige, sociale eller personlige udfordringer, der gør, at de har svært ved at påbegynde eller gennemføre en uddannelse. Der kan yderligere være tale om unge, hvis forældre ikke selv har tilknytning til arbejdsmarkedet eller begrænset kendskab til det danske uddannelsessystem og samfund.'*⁷

Helhedsplanen beskriver yderligere, at selv blandt dem, der påbegynder en ungdomsuddannelse, falder mange fra, når de møder modstand. Der er således et potentiale i at styrke skolens indsats for at støtte de ældre elever i overgangen til en ungdomsuddannelse.

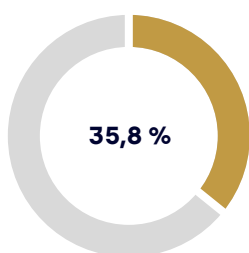
Der er ikke indhentet data til en lignende undersøgelse for hele kvarteret.

ANDEL MED GRUNDSKOLE SOM HØJESTE FULDFØRTE UDDANNELSE (30-59-ÅRIGE)

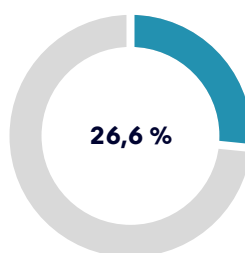
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Udsatte Boligområder (ØKF) / Danmarks Statistik

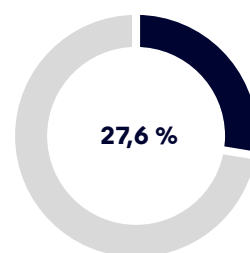
Den Grønne Trekant
og Vognvænget

Aldersrogadekvarteret

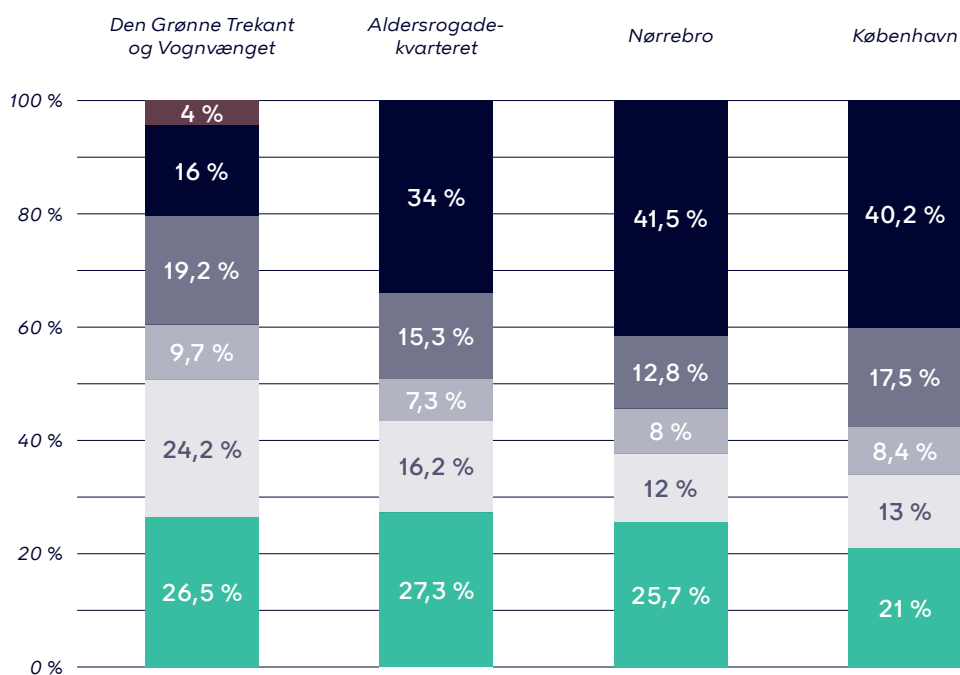
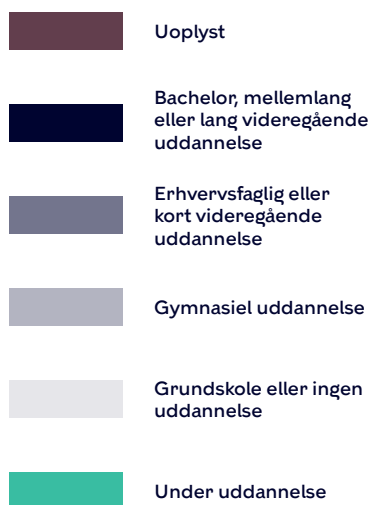

Nørrebro

København

UDDANNELSESNIVEAU

*Tal for Vognvænget og Den Grønne Trekant er opgjort for aldersgruppe 15-64 år. De øvrige tal er opgjort for aldersgruppen 16-64 år. Det skyldes at data kommer fra to forskellige kilder med næsten identiske aldersgrupper. Det bemærkes dog at forskellen gør at tallene ikke er helt sammenlignelige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Landsbyggefondens Boligsociale Data, Den tværgående analyseenhed (ØKF) / Danmarks Statistik

HERKOMST

MANGE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND

Kvarterets andel af personer med ikke-vestlig baggrund er markant højere end både Nørrebro og København som helhed. Andelen er især høj i Vognvænget og Den Grønne Trekant, hvor hhv. 68 % og 81 % har ikke-vestlig baggrund. Hvis man betragter de to afdelinger som ét samlet boligområde er andelen 70,9 %. Tilsvarende er andelen af beboere med dansk baggrund her lavere.⁴ Tendensen er, at koncentrationen af beboere med ikke-vestlig baggrund er størst i 'ghettoen', mindre i kvarteret og lavere endnu på hele Nørrebro og København.

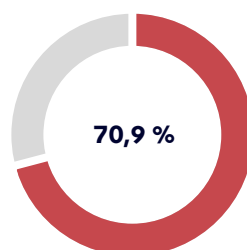
Den Boligsociale Helhedsplan beskriver, at den høje andel beboere med ikke-vestlig herkomst medvirker til "(...) at området er særligt udsat for social kontrol og manglende integration".⁷

Ifølge den Boligsociale Helhedsplan vokser mange børn og unge i Aldersrogade op i familier, hvor forældrene har ringe danskundskaber og mangler kendskab til- samt forståelse for det danske samfund. Dette underbygges af, at den integrerede institution Krible Krable, som ligger på Sigynsgade ved Den Grønne Trekant, har sociale normeringer som følge af børnegruppens socioøkonomiske baggrund. I institutionen har ca. 90 % af børnene anden etnisk baggrund end dansk og ca. 2/3 af børnene kommer fra de almene boligafdelinger i Aldersrogadekvarteret.^{7,8}

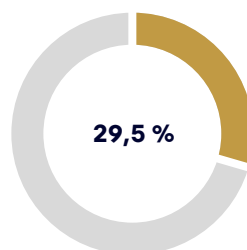
50 % af boligafdelingernes børn, der starter i 0. klasse, har i forbindelse med Børne- og Ungdomsforvaltningens sprogtest behov for enten en "fokuseret" indsats eller "særlig fokuseret indsats" for at fremme børnenes sproglige udvikling. I København som helhed er det 16,2% af 0.klasses elever, der har samme behov.⁷

ANDEL INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND

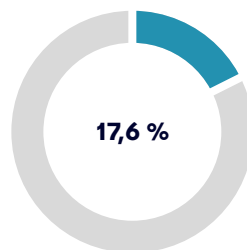
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Udsatte Boligområder (ØKF) / Danmarks Statistik

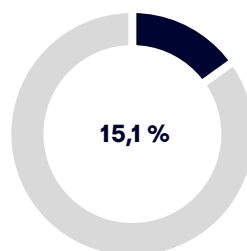
Den Grønne Trekant og Vognvænget

Aldersrogadekvarteret

Nørrebro

København

Almenboligafdelingen Vognvænget - 68 % med anden etnisk herkomst end dansk ↑

UTRYGHED OG KRIMINALITET

UTRYGHEDSSKABENDE UNGE

Der er to parallelle 'historier' om de unge fra kvarteret. Der er den om de velfungerende unge, der er travlt optaget af skole, fritidsjob og fritidsaktiviteter, godt hjulpet på vej af diverse boligsociale helhedsplaner og Ressource Center Ydre Nørrebro (RCYN).

I skarp kontrast hertil, er der også historien om grupper af unge, som skaber problemer og utryghed i kvarteret. SSP beretter, at en gruppe drenge i alderen 11-13 år laver en del hærværk, uro og skaber utryghed med deres adfærd i det offentlige rum. Flere af disse unge kommer fra socialt belastede eller udsatte hjem, og har forældre som ikke har føling med eller tager tilstrækkeligt ansvar for deres børns problemfyldte adfærd. I vinterhalvåret er det særligt områdets institutioner, der er udfordrede med hærværk, ligesom det også går ud over opgangsdøre og porte, hvor de unge søger hen for at stå i læ, når det er dårligt vejr. Problemerne intensiveres uden for institutioners lukketid: i weekender, ferier, ydertimer i hverdagen og sent om aftenen og om natten på Krakas Plads.^{7,15}

Krakas Plads er siden bandekrigens opblussen i 2017 blevet en af byens mest utrygge steder i kraft af, at utryghedsskabende unge mænd med tilknytning til bandemiljøet holder til på pladsen. Lokale beboere er blevet overfaldet, kablerne til overvågningskameraer klippes regelmæssigt og stjålne motorcykler og knallerter efterlades og sættes i brand. De unge mænd kører gaderæs, indtager opgange og en del beboere er fraflyttet på grund af chikanen, der tiltager sent om aftenen.^{16,17,18,19,20}

HØJ UTRYGHED I OMRÅDET

Utrygheden på Ydre Nørrebro hænger i høj grad sammen med udviklingen inden for bande- og kriminalitetsscenen. Hvor trygheden i 2010'erne næsten konstant steg og andelen af utrygge i år 2017

var helt nede på 8%, så eksploderede både bandekrig og utryghed i årene efter 2017. Ifølge Københavns kommunens Tryghedsundersøgelse fra 2020 skete der en tredobling af andelen af utrygge i år 2018 (23 % af beboerne i bydelen), som sidenhen er faldet igen i 2019 (17 %) og 2020 (13 %). Andelen af utrygge på Ydre Nørrebro er altså i de seneste tre år igen faldet og nærmer sig gennemsnittet for København (9 %).¹⁰

Sammen med Bispebjerg og Brønshøj-Husum er Ydre Nørrebro dog fortsat blandt de tre bydele, hvor flest beboere er utrygge.¹⁰

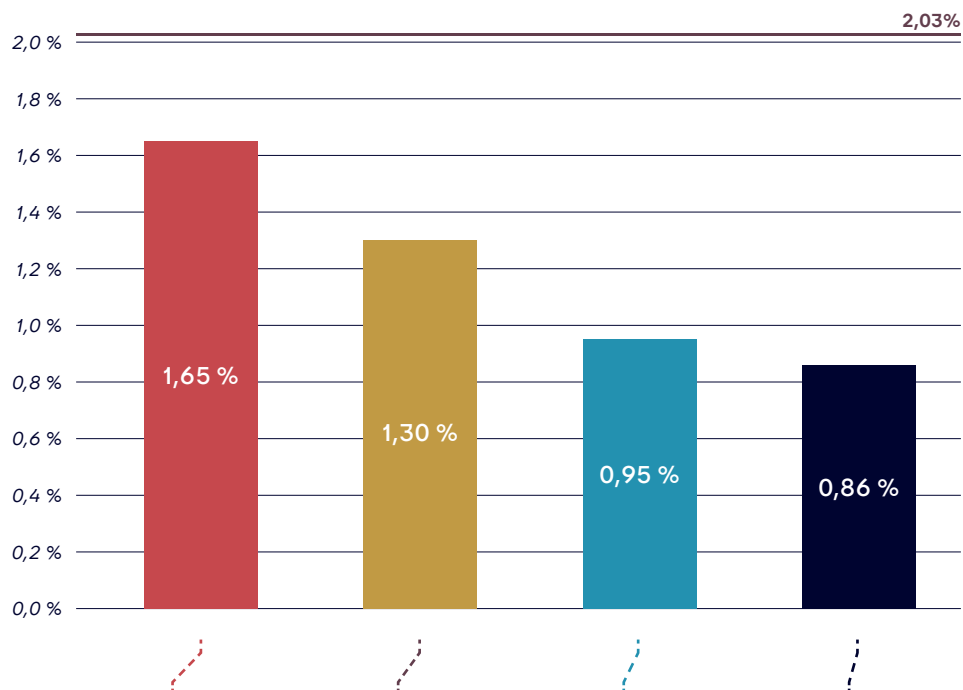
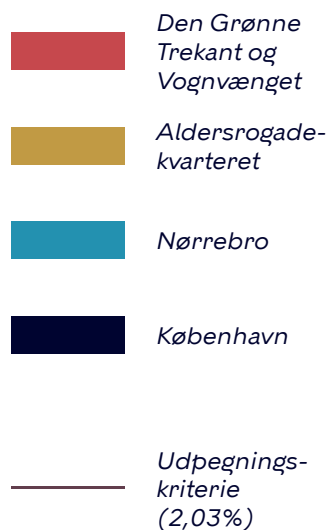
51 % på Ydre Nørrebro angiver, at der er steder i deres nabolag, de er utrygge – særligt i grønne områder, parker og legepladser, på stier, på gaden og på stationer. Beboerne på Ydre Nørrebro er markant mere bange for at blive generet af unge når man færdes ude, for hærværk, for ballade på gaden og for salg af hash, end den gennemsnitlige københavner er. Derudover giver flere beboere udtryk for, at de ønsker at fraflytte området af frygt for, at deres børn skal involveres i organiseret kriminalitet.⁷

FLERE DØMTE

Blandt beboerne i kvarteret er der en højere andel af dømte (1,3 %) end på Nørrebro (0,95 %) og hele København (0,86 %). Zoomer man ind på Vognvænget og Den Grønne Trekant er andelen endnu højere – her er 1,65 % af beboerne på 15 år eller derover dømte.⁴

Både kvarteret og det udsatte boligområde ligger dog et pænt stykke under det niveau, som staten har fastsat som udpegningskriterie (over 2,03 %). Her er det dog værd at bemærke, at procenten er så lavt sat, at der ikke skal mange individer til at påvirke dette. For Vognvænget og Den Grønne Trekant drejer det sig om kun syv dømte personer, der "mangler", før området også kan udpeges på dette kriterie.

DØMTE (+15-ÅRIGE)

	Den Grønne Trekant og Vognvænget	Aldersrogade-kvarteret	Nørrebro	København
Antal +15-årige	ca. 1.845	8.592	66.648	520.360
Dømte antal	ca. 30	114	636	4451
Dømte andel	1,65 %	1,30 %	0,95 %	0,86 %

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Udsatte Boligområder (ØKF) / Danmarks Statistik

Utryghed År	Andel der svarer at de er utrygge i deres nabolag		
	2018	2019	2020
Ydre Nørrebro	23 %	17 %	13 %
København	12 %	9 %	9 %

Kilde: København Kommunes Tryghedsundersøgelse 2019
Helhedsplan Sigynsgade, Strategisk samarbejdsaftale om boligsocial indsats (2018-2022)

BESKÆFTIGELSE OG SUNDHED

LAVERE BESKÆFTIGELSE

Andelen af beboere som ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet, udgør en tredjedel af beboerne i Vognvænget og Den Grønne Trekant.⁴ Det er over dobbelt så stor en andel som på Nørrebro og i København generelt. Så selvom boligområdet ikke er udpeget som udsat boligområde på kriteriet, er arbejdsløshed stadig en udfordring blandt beboerne.

Når man betragter hele kvarteret, ser tallene bedre ud med 18,3 % uden tilknytning til arbejdsmarkedet. Antallet nærmet sig således bydelens om end det stadig er højere i kvarteret. Fordelingen følger mønsteret for indkomst, hvor ledigheden er markant størst i det udsatte boligområde, i kvarteret er niveauet lidt højere end gennemsnittet for bydelen, som igen er lidt højere end gennemsnittet for byen. Det underbygger, at der er en koncentration af socioøkonomiske udfordringer i det udsatte boligområde, mens kvarteret som helhed er mere nuanceret, hvorfor det i gennemsnit ligger tættere på Nørrebro og Københavns niveau end det almene boligområde isoleret set.

DÅRLIGERE HELBRED OG FÅ LÆGER

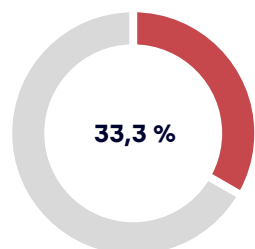
En analyse fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fra 2020 viser, at der blandt personer over 16 år i de udsatte byområder er en større andel, der har udfordringer med mentalt helbred og diabetes. Det til trods viser undersøgelsen også, at beboerne i boligområderne på statens ghettoliste (som alle ligger i udsatte byområder) ikke bruger de kommunale sundhedstilbud mere end resten af byen.²⁰

I førnævnte spørgeskemaundersøgelse om *oplevelse af livssituation blandt borgere i udsatte boligområder*¹¹ blev der stillet spørgsmål til *selvvurderet helbred og begrænsninger ved såvel fysisk som følelsesmæssigt helbred*. Svarene fra beboerne i Vognvænget og Den Grønne Trekant ligger generelt under gennemsnittet for København, ligesom de øvrige udsatte boligområder. Undersøgelsen viser desuden at helbredstilstanden generelt ikke kan kobles til det at beboerne bor i et udsat boligområde, dog med undtagelse af en gruppe af beboere der kobler følelsesmæssig mistrivsel og begrænsninger til de udsatte boligområders karakteristika.

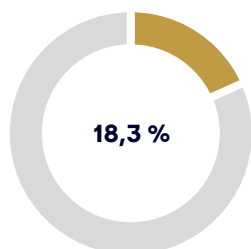
Sundhedsplejen i kvarteret beretter om, at der blandt børnene i de udsatte boligområder i kvarteret er flere, der er generelt understimulerede og flere har f.eks. motoriske udfordringer. En del forældre har en relativ lav mobilitet og benytter sig derfor primært kun af meget lokale faciliteter som beboerhuset i Vermundsgade, hvor sundhedsplejen f.eks. afholder åbne kvindegruppemøder. De er et godt alternativ til de almindelige mødregrupper, som er sværere at få til at fungere i de udsatte boligområder. Det bemærkes desuden at sundhedsproblemer hos børn i området, f.eks. overvægt, ofte er symptomatisk for familiens sundhedstilstand.⁷

I Aldersrogadekvarteret er der i sommeren 2020 kun én enkelt praktiserende læge, med lægeklinik på Tagensvej. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bemærker, at det generelt er vanskeligt at tiltrække privat praktiserende læger til udsatte byområder. Det skyldes, at de økonomiske forudsætninger for at drive lægeklinik i områderne er vanskelige. Høje huslejeniveauer og etableringsomkostninger sammenholdt med en patientgruppe, hvor mange patienter kræver længere tid og ofte har sociale problemer i tillæg til de helbredsmæssige gør, at det kan være vanskeligt at drive en 'god forretning'.²¹

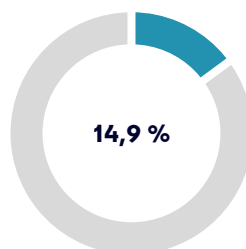
UDEN TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET (18-64 ÅR)

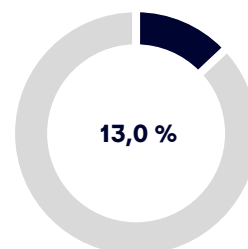
Den Grønne Trekant
og Vognvænget

Aldersrogadekvarteret

Nørrebro

København

Opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år
Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Udsatte Boligområder (ØKF) / Danmarks Statistik

KULTUR OG FRITID

FÅ OFFENTLIGE KULTUR- OG FRITIDSFACILITETER

Der er kun få kommunale kultur- og fritidstilbud i kvarteret, der primært udgøres af Osrarhuset i Valhalsgade og enkelte aktivitetsredskaber i byrummet.

Osrarhuset er velbesøgt med knap 12.000 månedlige besøg i gennemsnit. Huset er ofte fuldt booket, hvilket vidner om, at der i kvarteret er en efterspørgsmål efter denne type offentligt tilgængelige mødesteder.¹² Der er desuden fortsat potentiale for videreudvikling af huset og dets anvendelse, f.eks. i forhold til at understøtte ressourcetsvage nuværende- og fremtidige brugergrupper samt fritidslivet for børn og unge i kvarteret.

I spørgeskemaundersøgelsen foretaget af Epinion blev respondenterne fra Vognvænget og Den Grønne Trekant bedt om at indtegne deres nabolag. I modsætning til beboerne fra andre udsatte boligområder indtegnede de et relativt stort kvarter uden om boligområdet, som orienterede sig sydvest for Tagensvej.¹¹ Dette kan indikere, at en del af boligområdets beboere orienterer sig mod kvarteret omkring Nørrebro Bibliotek og Nørrebro Hallen, som ligger ca. 500 meter fra Skjolds Plads.

Foruden de kommunale faciliteter er der i kvarteret forskellige kultur- og fritidsfaciliteter drevet af foreninger og private. Fælles for disse er, at de enten retter sig mod en mindre del af kvarteret som f.eks. den Grønne Trekants beboerhus på Vermundsgade eller omvendt er bredt orienteret mod hele byen eller regionen, som f.eks. det kulturelle kunstmiljø omkring Ragnhildgade.

Kvarteret ligger tæt på større rekreative arealer, parker og boldbaner, navnlig Mimersparken, Lersøparken og Fælledparken lidt længere væk. For at komme fra kvarteret til disse faciliteter skal man dog krydse en eller flere stærkt trafikerede veje.

EFTERSPØRGSEL AF FRITIDSTILBUD

I spørgeskemaundersøgelsen konkluderes det desuden, at børnefamilierne i udsatte boligområder mener, at fritidsaktiviteter til børn og unge er lige så tilgængelige i de udsatte boligområder som i det

øvrige København, mens borgerne uden børn er skeptiske.

Børnefamilierne i Vognvænget og Den Grønne Trekant er endog marginalt mere positive end i børnefamilierne i det øvrige København. Ligeledes er der en lidt større andel, der går til ugentligt fritidstilbud og væsentligt flere der går i fritids- eller ungdomsklub i det udsatte boligområde sammenlignet med det øvrige København.¹¹ Det peger på at der er et stort behov for fritidsfaciliteter og at børnene sandsynligvis dyrker en stor del af fritidsaktiviteterne uden for kvarteret.

Dette blev også bekræftet af skolelederen på Nørre Fælled Skole, der oplyste at skolen er et af de eneste steder i kvarteret, hvor både børn og forældre er trykke ved at børnene opholder sig udenfor skoletiden.⁹ Skolelederen understregede også et behov og en efterspørgsel efter kreative fritidsaktiviteter, såsom FABLAB, musikskole, håndarbejde og kunst, som hun oplever at mange elever kunne gavne af også i forhold til kompetenceopbygning og fremtidigt uddannelsesvalg.

FOKUS PÅ IDRÆTSFORENINGER

Københavns Kommune har igangsat samarbejdet 'Aktive børn i forening'²² for at få flere børn og unge ind i idrætsforeninger. Målet er at bygge bro mellem daginstitutionerne og idrætsforeningerne, så flere børn og dermed også deres familier inkluderes i positive og sunde fællesskaber. De næste fire år vil indsatsen blive tilbudt børnene i de syv udsatte boligområder, som sidste år var på regeringens 'ghettoliste'. Indsatsen er et samarbejde mellem tre forvaltninger; Børne- og Ungdomsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen. Det vil være oplagt for den kommende områdefornyelse at undersøge mulighederne for et samarbejde med indsatsen nærmere.

↑ Osramhuset på Valhalsgade, der udgør en af de primære kommunale faciliteter

3 FYSISKE FORHOLD

SAMMENSAT EGENART MED VARIERET BYGGERI

SAMMENSAT EGENART

Aldersrogadekvarteret ligger yderst i bydelen Nørrebro; en bydel som generelt er tæt og urban. Det byggede miljø i Aldersrogadekvarteret har en sammensat karakter sammenlignet med resten af Nørrebro og København. Kvarteret har historisk set rummet meget industribyggeri, hvilket stadig kan ses i kvarterets fysiske fremtoning. Samtidig har en gradvis omdannelse fra industri til boliger, institutioner og andre typer af erhverv resulteret i en forskelligartet bebyggelsesstruktur. Nogle steder har industribygningerne fundet nye anvendelser til f.eks. kreative erhverv eller boliger, men meget er revet ned og over årene erstattet af anden bebyggelse. Alt i alt indeholder området byggeri af meget forskellig karakter både i forhold til anvendelse, skala, arkitektonisk udtryk og kvalitet.²³

Kvarteret har en særlig dynamisk egenart, hvor de beskrevne bebyggelsesmønstre, som skifter med korte mellemrum, giver stor variation i byrummet og bebyggelsernes rumligheder. Dette er ubetinget noget af det, der giver kvarteret kant og noget, der bør værnes om i en kommende udvikling af området. Dog skal der også være en opmærksomhed på de udfordringer, der også følger med, i form af øde og brede veje, færre aktive stueetager, mange bagsider og uattraktive parkeringsarealer.

BLANDET BOLIGBYGGERI

Aldersrogadekvarteret huser færre andels- og ejerlejligheder end resten af Nørrebro. Kun 6,3 % af boligerne er ejerboliger, sammenlignet med hele København hvor det er 21,6 %. Dette hænger i nogen grad sammen med, at de københavnske ejerboliger ofte er placeret i klassiske karréer, som der ikke er mange af i Aldersrogadekvarteret. Der er derimod 38,3 % almene boliger i kvarteret, hvor dette tal er 19,4 % for hele byen.^{4,12} Kvarterets få karréer ligger ud mod Tagensvej og langs Haraldsgade, tæt på Skjolds Plads. Få steder suppleres disse af enkelte stokkebebyggelser. Disse bebyggelser har flere steder butikker eller serviceerhverv i stueetagen – særligt ud mod Tagensvej.

Herudover er Aldersrogadekvarterets byggeforeningshuse, Vibekevang, værd at nævne. Som en samling rækkehuse i to en halv etage, skiller de sig væsentligt ud – både fysisk og socioøkonomisk – fra resten af kvarteret. Vibekevang fremstår pittoresk med sine pudsede facader i forskellige farver og dertilhørende private haver.

ERHVERV MED LAV LOKAL TILKNYTNING

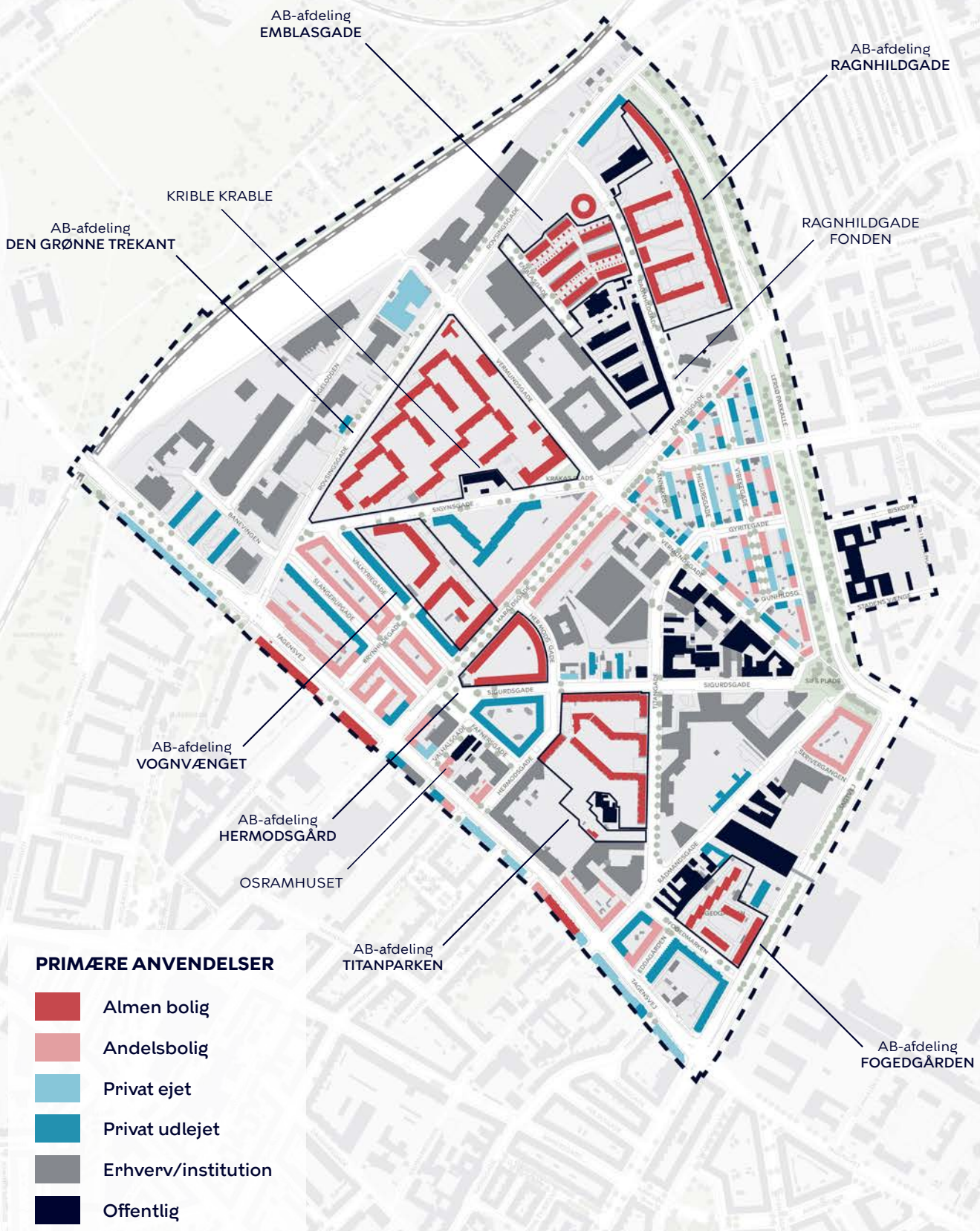
Til forskel fra mange andre udsatte byområder og steder hvor der er aktive områdefornyelser, som f.eks. Folehaven (som er et overvejende boligområde), er der i Aldersrogadekvarteret en del erhverv og arbejdspladser. Der er flere store erhvervsbyggerier i kvarteret målrettet et regionalt opland. Det er f.eks. tilfældet i området, der ligger nordvest for Rovsingsgade, som domineres af bilforhandlere og autoværksteder med mange hegn og parkerede biler. Ligeledes området nordøst for Vermundsgade, hvor markante tidligere industribygninger huser kontorerhverv og kreative virksomheder, som produktionsselskabet Mastiff og fotostudiet The Lab. Kvarterets mere lokale erhverv udgøres primært af småkøbmænd og kiosker og take-away restauranter. Sammen med områdets detail- og dagligvarehandel er disse erhverv koncentreret langs Tagensvej og der er meget lidt lokalt erhverv i resten af kvarteret.

KOMMUNALE EJENDOMME

Der er relativt få kommunale bygninger i kvarteret. Den integrerede institution, Krible Krable, som ligger i en bygning i én etage ved siden af boligområdet Den Grønne Trekant, fremstår slidt og udearealet er hegnet inde med plankeværk mod Sigynsgade, hvilket får institutionen til at fremstå aflukket for omverdenen.

Osramhuset har en kultur- og industrihistorisk værdi som tidligere lypærefabrik. I dag fungerer huset som et selvbetjent kulturhus, dvs. uden fast bemanning. Bygningen blev totalistandsat ifm. COP15 i København og var en del af Haraldsgadekvarterets Områdeløft.⁶

Den kommunale ejendom ved Emblasgade, en tidligere kommunal materielgård - er udlejet til Ragnildgade Fonden, som videreudlejer til forskellige fritids-, kulturelle og socialøkonomiske aktiviteter, bl.a. Bolsjefabrikken og Mayhem. Ejendommen består af en række barakker i en til to etager. Mellem barakkerne er der et lukket vej- og stisystem med udendørs opholdsmuligheder. Bygningerne fremstår slidte, særligt mod Haraldsgade, hvor et ubebygget areal med halvtag og et nedslidt skaterareal fremstår misvedligeholdt. Netop på denne del af ejendommen forventes der opført en ny daginstitution af Københavns Kommune.

PRIMÆRE ANVENDELSER

- Almen bolig
- Andelsbolig
- Privat ejet
- Privat udlejet
- Erhverv/institution
- Offentlig

Kilde: Bydata

ALMENT BOLIGBYGGERI

ALDERSROGADE

Det almene boligområde Aldersrogade består af to boligafdelinger hhv. Den Grønne Trekant opført i 1984 og administreret af boligselskabet Bo-Vita, og Vognvænget opført i 1977-1979 der administreres af Boligselskabet VIBO. Der er tilsammen 842 boliger i de to bebyggelser med et gennemsnitsareal på 77,3 m².⁴

DEN GRØNNE TREKANT

Den Grønne Trekant, bestående af 608 lejligheder, består af 18 stokke med et ensartet arkitektonisk udtryk. Stokkene er fem etager opført med skalmurede røde tegl.²⁴ Bebyggelsen fremstår med et ensformigt arkitektonisk udtryk uden detaljer og variation i skala og materialer. Mod Vermundsgade ligger afdelingens beboerhus som bl.a. huser Den Boligsociale Helhedsplan og har en boldbane på taget.

Mod den omkringliggende by giver bebyggelsesstrukturen plads til parkering for boligområdet der sammen med mindre arealer med græs og træbeplantning flere steder skaber en buffer mellem bebyggelsen og den offentlige vej. Denne buffer fremstår mange steder trist og uindbydende. De 18 stokke danner tilsammen en serie af halvåbne karréer med gårdrum, der fremstår semioffentlige, men det er uklart for udefrakommende hvor man kommer ind og hvorvidt man er velkommen. Gårdmiljøet gennemgik i 2010 en renovering, og i den forbindelse blev der etableret et indre strøg af sort asfalt med hvidt mønster. Ikke desto mindre fremstår gårdrummene stadig slidte mange steder, tomme og flere steder er træerne enten helt fjernet eller skåret ned. Stuelejlighederne (kantzonen) fremstår lukkede af private forhavere med høje hække, hvilket hæmmer kontaktmulighed mellem dem, der er inde, og dem der er ude.

VOGNVÆNGET

Den mindre afdeling, Vognvænget, med 234 lejligheder, består af tre bygninger. Byggeriet er et tidstypisk betonelementbyggeri i fem etager med skalmur i røde tegl. Det er tydeligt, at bygningerne er opført som elementbyggeri. Vandrette bånd markerer etageadskillelser, de murede facader er opbygget af murelementer som forskydes en smule for at skabe variation i en ellers repetitiv facade. Bebyggelsen er i skrivende stund i gang med en omfattende fysisk

helhedsrenovering, hvor dele af facaderne skiftes ud. Til bygningerne hører to gårdrum – et stort og et lille. I det lille gårdrum ligger et fælleshus. Gårdrummene fremstår slidte og tomme, og under det store gårdrum ligger parkeringskælder, hvilket præger gårdrummet med dets hårde belægninger og store udluftningskanaler.²⁴

FLERE ALMENE BOLIGER I KVARTERET

Udover det særligt udsatte boligområde er der i kvarteret fire andre almene boligafdelinger.

Titanparken har, med sine knap 700 beboere,²⁵ flere af de samme arkitektoniske karakteristika som boligområdet Aldersrogade f.eks. skalmur i tegl og rejste tage. Farvesætning på enkelte af bygningens delelementer er udført af Poul Gernes. Titanparken administreres af AKB, København, og bebyggelsens struktur betyder, at udearealerne også her fremstår semioffentlige. Det bemærkes desuden, at beboersammensætningen i Titanparken har lighedspunkter med Den Grønne Trekant og Vognvænget, men da der bor færre end 1.000 i afdelingen, figurerer den ikke på statens liste over ghettoområder.

AAB-afdeling 41 på Ragnildgade huser også knap 700 beboere.²⁵ Arkitektonisk ligner den Titanparken. Afdelingen er ikke omfattet af en boligsocial helhedsplan, men er udpeget som en del af det udsatte byområde i kvarteret i Politik for Udsatte Byområder.²

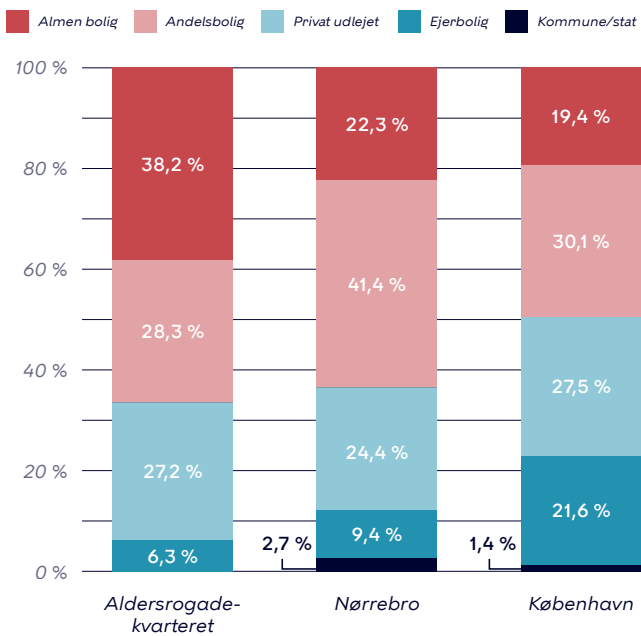
Herudover ligger der i kvarteret **Hermodsgård** administreret af FSB med ca. 375 beboere,²⁵ som fremstår som én samlet karrébebyggelse i modernistisk stil fra 1935 med et aflukket privat gårdrum. Afdelingen er i lighed med AAB-afdeling 41 ikke omfattet af en boligsocial helhedsplan, men indgår som en del af det udsatte byområde i kvarteret udpeget i Politik for Udsatte Byområder.²

Den mindste almene boligafdeling i området er **Almen Bolig + bebyggelsen ved Emblasgade**. Det er en tæt lav bebyggelse fra 2013 med små private haver og forbundet af stier, som også fungerer som fællesarealer. Bebyggelsen er administreret af Domea og huser ca. 275 beboere.²⁵ Almenbolig+ bebyggelsen har en helt anden socioøkonomisk sammensætning end resten af det almene i kvarteret, da byggeriet blev opført som et forsøg, og derfor havde mulighed for at opstille andre udlejningskriterier.

↑ 'Den Grønne Trekant'

↓ Ejerforhold

↓ Hermodsgård

EN BYDEL I TRANSFORMATION

UDDANNELSESINSTITUTIONER DOMINERER KVARTERETS SYDLIGE DEL

I kvarteret råder Københavns Professionshøjskole (KP) over en række ejendomme, som bruges til professionsbacheloruddannelser. Her undervises ca. 6.700 studerende. KP's bygninger er en blanding af relativt nyopførte bygninger og tidligere erhvervsbygninger, der er omdannet til uddannelsesformål. Bygningerne fremstår derfor også forskelligartede og med varierende arkitektonisk kvalitet. En stor del af udearealerne i tilknytning til KP's bygninger anvendes primært til parkering af biler og cykler og arealerne er uden nævneværdig attraktivitet.

Foruden KP ligger en del af Københavns Universitets nyopførte Niels Bohr-bygning ved Rådmandsgade og Sigurdsgade. På Titangade ligger SingularityU Nordic Universitet og Akademisk Studenterkursus, mens kvarterets folkeskole, Nørre Fælled Skole er placeret på Østerbrosiden af Lersø Parkallé.

BYUDVIKLING PÅ VEJ

Aldersrogadekvarteret er i den særlige situation, at flere afgørende grunde i de kommende år forventes at være i spil til større byudviklingsprojekter. Igangsættes byudviklingen betyder det, at der i de kommende år gennemføres store anlægsinvesteringer i- og omkring kvarteret.

COPENHAGEN SCIENCE CITY

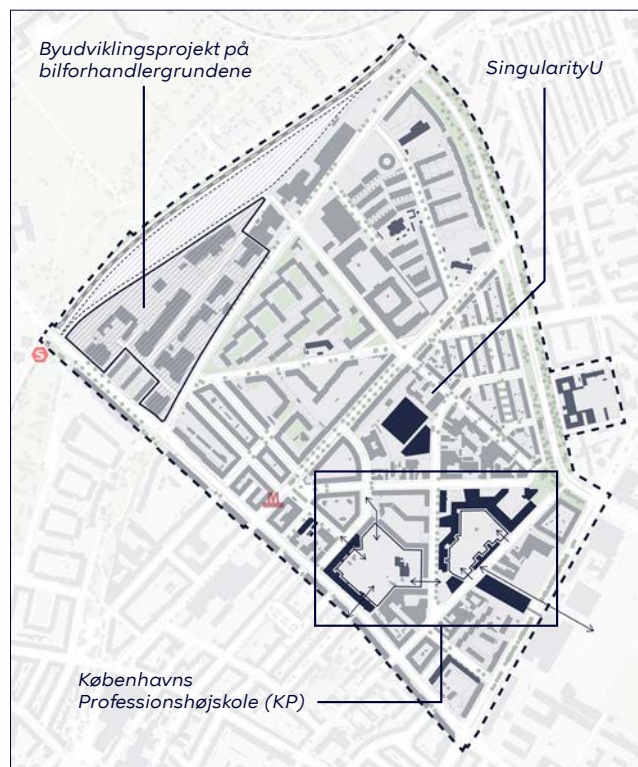
Københavns Professionshøjskole (KP) er sammen med Københavns Universitet, Københavns Kommune, Hovedstadsregionen, Rigshospitalet m.fl. gået sammen i partnerskabet Copenhagen Science City, der ønsker at udvikle "en verdensklasse".²⁶ Partnerskabet har, i samarbejde med COWI, udarbejdet et byrumsprospekt med fokus på byrumsforbedringer. Partnerskabet ønsker at udvikle i store dele af den sydlige del af kvarteret, bl.a. det trekantede areal mellem Sigurdsgade, Vermundsgade og Titangade, som aktuelt huser mange forskellige erhvervsaktiviteter i en række slidte og sammenbyggede værksteds- og industribygninger. Der er i 2020 hjemfaldspligt på en stor del af disse ejendomme samt ejendomme ved Rådmandsgade, hvorfor der i de kommende år må forventes en omdannelse af området. Det er dog endnu uklart hvorvidt det kan blive til Copenhagen Science City formål.

BOLIGER I STEDET FOR BILFORHANDLERE

Bilforhandlerne på området mellem Rovsingsgade og baneterrænet ønsker at fraflytte området på grund af bl.a. faldende omsætning. Grundejerne, der tilsammen ejer 62.000 kvadratmeter, ønsker at "udvikle området til en fremtidig bæredygtig og tryk bydel, med et potentiale for blandede byfunktioner og fællesskaber."²⁷ De håber på at kunne lave et byudviklingsprojekt på grundene, der skaber plads til 1.000 nye boliger med blandede boligformer, 1.700 arbejdspladser, urbane grønne åndehuller og byliv, institutioner og eventuelt en skole. Planerne er fortsat på et tidligt stadie. I december 2019 har grundejerne indsendt et hørings svar til Kommuneplan 19 med ønske om at muliggøre ovenstående vision. Foreløbigt rummer kommuneplanen dog ikke mulighed for grundejernes ønske om omdannelse.

I umiddelbar forlængelse af arealet ud mod banearealet (og bag bilforhandlerne) ligger et areal der tidligere har været benyttet til bane, men som aktuelt ligger brak. Arealet er ejet af DSB og forventes at blive sat i spil til byudvikling, hvis arealet med bilforhandlere omdannes til blandet bolig og erhverv.

↓ Byudvikling i Aldersrogadekvarteret

↑ SingularityU Nordic

↑ Den kommunale ejendom udlejet til Ragnhildgade Fonden

TRAFIKALE FORHOLD

OMKREDET AF TRAFIK

Trafikalt er kvarteret inddæmmet af store trafikåre. Mod sydvest løber Tagensvej med en årsdøgnstrafik på ca. 20.000 køretøjer og mod sydøst håndterer Jagtvej også store trafikmængder med mange tusinde køretøjer i døgnet. Mod nordvest, på stykket mellem Bispebjerg Station og Lersøpark Alle, lukker S-banen for adgangen til Lersøparkens grønne arealer og det øvrige Bispebjerg/Nordvest. Mod nordøst fungerer Lersøpark Allés brede vejprofil som en naturlig grænse mellem Aldersrogadekvarteret og Østerbro. Området er tidligere blevet beskrevet som en del af Nørrebros ryg præget af trafikale barrierer og store udsatte boligområder (Lundtoftegade, Mjølnerparken og Aldersrogade). Det gør at Nørrebros ryg opleves som: *“et inaktivt, isoleret og mindre attraktivt udkantsområde, som er vanskeligt at bevæge sig igennem, og hvor der ikke er noget at komme efter. Disse områder kan også virke øde og utrygge”*.²⁸

NEDSLIDTE BREDE VEJE DER ENDER BLINDT

Kvarterets isolerede position underbygges yderligere af, at vejene internt i området generelt er overdimensionerede og nedslidte. Vejenes profiler vidner om den industri, der tidligere har præget området og de har den positive effekt, at det skaber bedre dagslysforhold end mange andre steder på Nørrebro, hvor vejene er smallere og derfor mere skyggefyldte. Omvendt er vejenes dårlige stand og brede profiler også med til at skabe en følelse af et øde, slidt og gråt kvarter. Flere af de store veje ender blindt for biltrafik f.eks. Sigurdsgade, Haraldsgade og Sigynsgade. På den ene side medfører det, at biltrafikken internt i kvarteret er begrænset og området fremstår trafikalt roligt. På den anden side er det med til styrke følelsen af et afkoblet kvarter, da der, med undtagelse af Rovsingsgade, ikke er gennemkørende biltrafik.

FÅ INTUITIVE FORBINDELSER OG SMUTVEJE

For bløde trafikanter er der få intuitive tværgående forbindelser eller smutveje gennem området. Der har dog været forsøg på at forbedre dette, her kan bl.a. nævnes Metropolstien, cykelstien ved Sifs Plads og den nyanlagte underføring under Jagtvej ved Niels Bohr Bygningen, “Ramblaen”. Det er endnu for tidligt at vurdere effekten af sidstnævnte. Overgangen ved Sifs Plads er relativt velfungerende. Metropolstien fremstår som et forladt greb, der bør gentænkes og

er også et af flere byrumsprojekter, Copenhagen Science City potentielt vil arbejde videre med.

Flere aktører bemærker desuden en videreføring af Superkilen/Den grønne cykelrute, som munder ud ved Tagensvej, som et potentiale for at åbne kvarteret op for mere aktivitet, gennemstrømning og ophold.

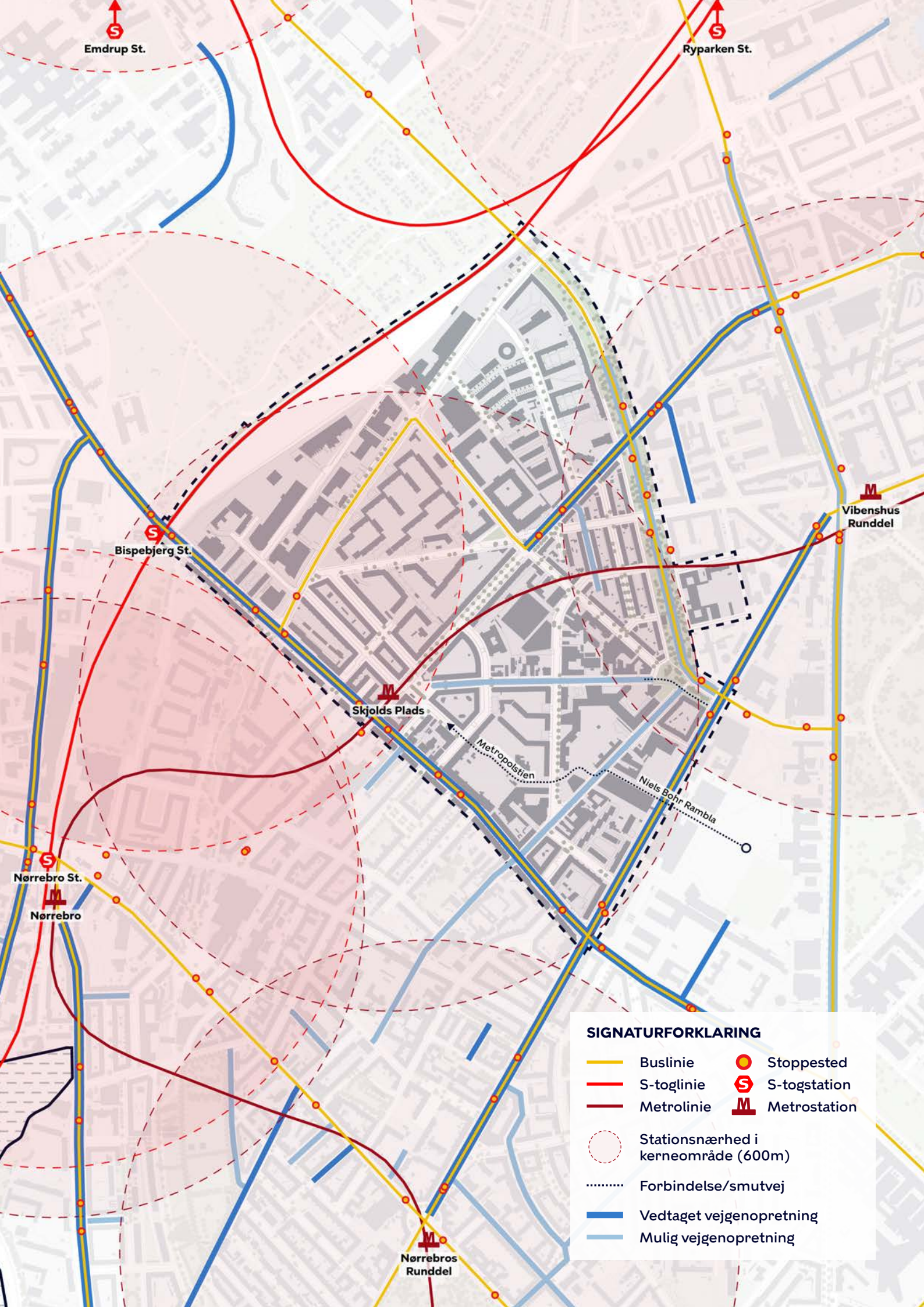
GODE KOLLEKTIVE TRAFIKFORBINDELSER

Med indvielsen af Metro Cityringen i foråret 2019 åbnede også stationen på Skjold Plads i Aldersrogadekvarteret. Tilføjelsen af en metrostation har medvirket til at reducere kvarterets trafikale isolation og skabt en ny forbindelse til resten af byen. Det forventes, at metrostationen vil være med til at hæve kvarterets attraktivitet, både for bosætning og lokalisering af erhverv. Udover metroen er kvarteret også velbetjent af busforbindelserne på Tagensvej (6a) og Jagtvej (linje 18) samt af S-tog via Bispebjerg Station (F-toget).

GENOPRETNING PÅ VEJ

København Kommune har et stort efterslæb på vedligeholdelse af vejinfrastrukturen. Rammen for arbejdet med genopretningen er *Et løft til vejene - Plan for genopretning af infrastrukturen i København 2020-2029*,²⁹ som indbefatter de syv elementer i vejinfrastruktur: kørebaner, cykelstier, fortove, vejbrønde, broer, gadebelysning og signalanlæg. For kørebaner betyder det, at slidlaget skal renoveres, inden skaden kræver en bærelagsreparation, som er betydeligt dyrere at udføre.

Konkret er der en række vejstrækninger i Aldersrogadekvarteret, der skal renoveres i løbet af de kommende år. Der er potentiale for at sammentænke det med vej- og byrumsprojekter, som den kommende områdefornyelse vil udføre. Især springer det i øjnene at Sigurdsgade, Rådmandsgade og Haraldsgade (er renoveret i år fra Vermundsgade til Lyngbyvej) de kommende år skal renoveres, da det er nogle af disse veje, der opleves grå og overdimensionerede. Her er potentiale for begrønning og bedre byrum.

Emdrup St.

Ryparken St.

Bispebjerg St.

Skjolds Plads

Vibenshus Runddel

Nørrebro St.

Nørrebro

Metropolstien

Niels Bohr Rambla

Nørrebros Runddel

SIGNATURFORKLARING

- Buslinie
- S-toglinie
- Metrolinie
- Stoppsted
- S-togstation
- Metrostation
- Stationsnæhed i kerneområde (600m)
- Forbindelse/smutvej
- Vedtaget vejgenopretning
- Mulig vejgenopretning

BYRUM OG BYLIV

LAV VARIATION I BYRUM

På Nørrebro findes der generelt mange forskellige typer af byrum bl.a. små og større pladser, torve, kirkegårde, åbne skolegårde og parker. Modsat forholder det sig i Aldersrogadekvarteret. Udbuddet af byrumstyper her er ganske enkelt lavt. Udover bygninger, vej, gårdhaver og alment byggeri er der kun tre offentligt tilgængelige byrum; Krakas Plads, Skjolds Plads og Sifs Plads. For disse tre byrum gælder det, at de ikke har betydning ud over det lokale, og således er der ikke byrum af betydning for byen som helhed i kvarteret.²³ Det understøtter et billede af kvarteret, som er meget lidt varieret i sine byrumsmæssige tilbud, jf. kortet på næste side.

Et kvalitativt blik på Krakas Plads, Skjolds Plads og Sifs Plads viser, at de fremstår mindre attraktive ift. de offentlige byrum, som ellers kendetegner Nørrebro. De er ikke fuldt forløste og er primært indrettet med legepladsinteriør, lidt grønt og sporadiske redskaber til udendørstræning, der dog kun kan anvendes af en begrænset målgruppe.

Dette er ikke i sig selv et problem, men sammenholdt med mange af de andre analyser i denne kvarteranalyse, tegner der sig et billede af et kvarter, som ikke har mange attraktioner at byde på for udefrakommende, hvis man ser bort fra de store uddannelsesinstitutioner. At Krakas Plads, som ligger i umiddelbar forlængelse af boligområdet, desuden har været præget af utryghedsskabende aktiviteter, især i aften- og nattetimerne, gør ikke sagen bedre.

Læs mere om pladserne på næste opslag.

SMÅT MED BYLIV

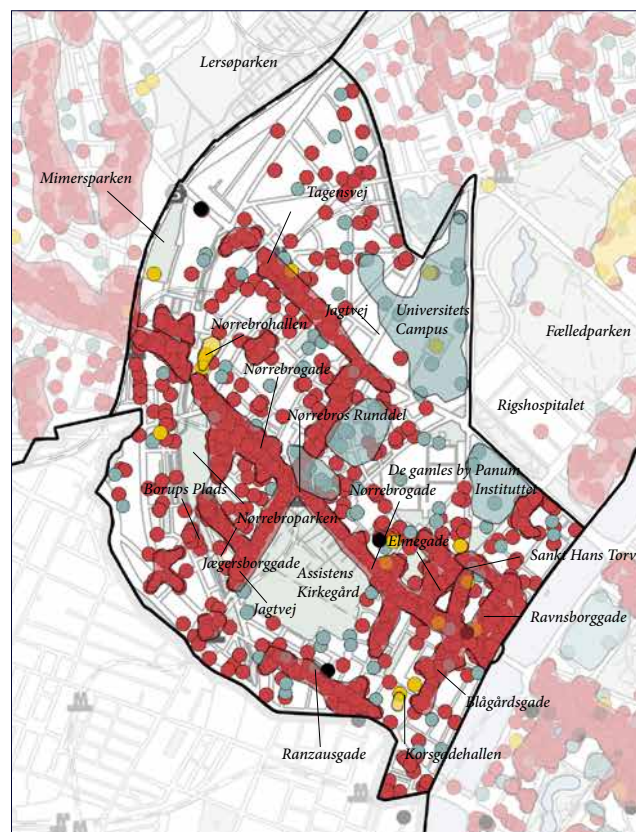
Ifølge Bydelssignalement Nørrebro er kun én ud af 18 offentlige legepladser på Nørrebro placeret i kvarteret ved Lersø Parkallé.²³ Der er i kvarteret kun givet tre tilladelser til udeservering - en meget lille del af det samlede antal tilladelser givet på Nørrebro. Dette forhold eksemplificerer, at der er væsentligt mindre byliv i kvarteret end i resten af bydelen. I kapitel 5 på side 86, illustrerer et kort over hyppigheden af opsatte borde/bænkesæt, at kvarteret er underrepræsenteret ift. offentligt byrumsinventar.

Omkring de alternative kulturelle tilbud ved Emblasgade findes imidlertid et relativt levende byliv, særligt når der afholdes arrangementer på spillestederne eller stævne i thaibokseklubben.

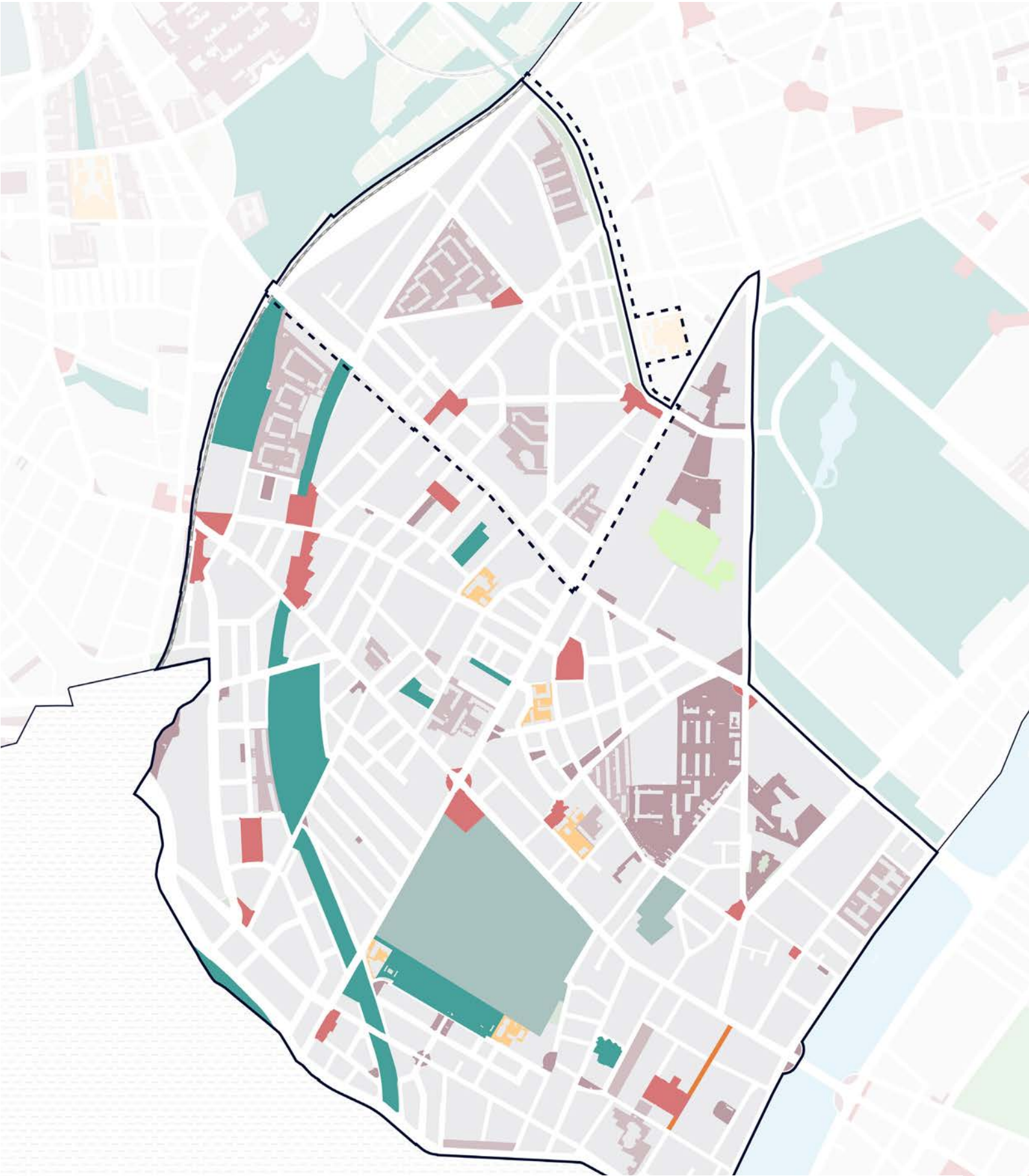
Det brede fortovsareal foran Osrasmusbygningen bruges til diverse begivenheder og arrangementer, men bygningens relativt lukkede facade gør, at hverdagsbrugen og livet inde i bygningen kun i begrænset omfang afspejles i liv på forpladsen.

MANGLENDE BUTIKSLIV

I forlængelse heraf er butikslivet i Aldersrogadekvarteret generelt mere ensidigt og begrænset sammenlignet med det øvrige Nørrebro. Kvarteret har ikke ét naturligt handelscentrum og den største koncentration af butikker orienterer sig mod Tagensvej. Her findes bl.a. blomsterhandlere, kiosker og take-away restauranter, genbrugsbutikker, tankstationer og et par discountsupermarkeder. Desuden er der flere butikslokaler, der fremstår vakante eller udnyttet til andre formål end butik. Der er enkelte tilfælde af publikums orienteret erhverv i resten af kvarteret, f.eks. den socialøkonomiske cykelsmed Buddha Bikes ved Ragnhildgade.

↑ Oversigt over Nørrebros bydelsfunktioner. De røde cirkler, som er butikker, restauranter og caféer, aftager kraftigt i grænselandet mellem Nørrebro, Bispebjerg og Østerbro.

Torve og pladser
Eksempel: Blågårds Plads, Sankt Hans Torv, Superkilen, Sifs Plads

Parker
Eksempel: Nørrebroparken, Mimersparken

Idrætsanlæg
Eksempler: Idrætsanlæg ved Universitetsparken

Kirkegårde
Eksempel: Assistens Kirkegård, Mosaik Kirkegård

Åbne skolegårde
Eksempel: Guldberg Skole

Åbne byrum omkring almene boligforeninger
Eksempel: Byrum omkring Mjølnerparken

Andet byrum
Eksempel: Byrum omkring Panum, Grønt areal ved Wesselsgade

Gågade- og fodgængerprioriterede gader
Eksempel: Blågårdsgade

SKJOLDS PLADS

Skjolds Plads åbnede i 2019 efter mange år som afspærret byggeplads. Nu som ny metroforplads for kvarteret. Pladsen er indrettet med en udendørscene, vandpost, cykelparkering samt træer og bænke på en lige række. Skjolds Plads er med nedgange til metrostationen områdets naturlige trafikale knudepunkt, og elever og medarbejdere fra Københavns Professionshøjskole krydser naturligt pladsen flere gange dagligt. Ankommer man til Skjolds Plads fra Tagensvej bydes man velkommen af en slidt spillehal på den ene side og en indisk/pakistansk restaurant på den anden.

Butiks- og erhvervslokaler bærer i foråret 2020 fortsat præg af metrobyggeriets mangeårige byggeperiode. Flere erhvervslejemål fra Tagensvej og ind mod pladsen, f.eks. en kiosk og frisør, er fortsat permanent lukkede. De tomme butikslokaler kan ved første øjekast give området et lidt forsømt og trist udtryk, men spørgsmålet er, om dette vil ændre sig nu, hvor metroarbejdet er færdiggjort og pladsen åben. Skjolds Plads er lukket for biler og busser fra Tagensvej, Haraldsgade, Slangerupgade og Sigurdsgade. En hævet kant rundt om pladsen forhindrer cyklister i at krydse pladsen, og skaber dermed sikkerhed og ro for pladsens gående besøgende. Forhåbentlig er disse strukturelle forbedringer med til at skabe bedre synergi med- og forbindelse til de nærliggende nøgleaktører, Osråmhuset og KP's studieadministration, som udgør pladsens sydvestlige kant. Caféen på Skjolds Plads, som er et socialøkonomisk initiativ opstartet i regi af "Haraldsgadekvarterets Områdeløft" håber, efter eget udsagn, på at skabe byliv på pladsen via udeservering og arrangementer på den nye udendørscene.³⁰

↑ Caféen på Skjolds Plads

↑ Kig mod Titangade

↑ Kig mod Haraldsgade

SIFS PLADS

Sifs Plads er placeret i det sydøstlige hjørne af kvarteret ved Lersø Parkallé, Rådmandsgade og Jagtvej og er et af det tidligere områdeløfts anlægsprojekter (anlagt i 2011). Sifs Plads forbinder området med Fælledparken på velfungerende vis og forhindrer ligeledes biltrafik i, at køre ind i området fra de store trafikveje. Disse karakteristika – i yderkanten af et boligområde og op imod veje med megen trafik – gør dog også pladsen til et transitrum. En cykelsti deler pladsen op i to dele: En græsklædt vold med bænke og siddepladser på den ene side af cykelstien, og en plæne med røde stativer til at svinge/gynge sig i på den anden. Pladsen er en såkaldt "lommepark", hvis formål var at sikre, at københavnernes ikke har længere end ét kvarters gang til nærmest grønne eller blå rekreative område.

Bænkene og siddepladserne langs den græsklædte vold er nedslidte efter ni års brug. De røde stativer tæt ved KP's studiebar opfordrer til bevægelse og fysisk aktivitet, men fremstår i dag ubenyttede og monotone i funktion og udfoldelsesmuligheder. Den identitetsskabende "wayfinding" på asfalten er slidt af og nogle af de butikslokaler, der skulle understøtte bylivet på pladsen, er lukkede. I foråret 2020 udgør et pizzeria, en kiosk/købmand, KP's studenterhus og bodegaen Lumskebuksen pladsens publikumsorienterede erhverv. Lumskebuksen, eller "Lummeren" blandt venner, har udeservering som én af få restauranter i hele området og har, efter eget udsagn, KP's og KU's studerende som primære kundegrupper. Lumskebuksen arrangerer desuden en årlig festival med livemusik på pladsen.

Der er under Coronakrisen observeret ganske meget liv på pladsen, som ligger areal til både grupper siddende i græsset, på betonkanten eller ved Lumskebuksen.

↑ Pladsens grønne side med cykelstien i forgrunden

↑ Motionsstativer fra den tidligere områdefornyelse

↑ Figarobygningen på grund med hjemfald

KRAKAS PLADS

Krakas Pads blev permanent lukket for trafik for at aflaste Haraldsgade og metrobyggeriet i forbindelse med det tidligere områdeløft. Krakas Plads er placeret ved General Motors gamle administrationsbygning, som i dag er del af det almene boligområde Den Grønne Trekant. Pladsen er skabt ved at inddrage vejareal fra Aldersrogade (sådan opstod Sigynsgade), så vejen derved blev lukket for gennemkørsel. I dag er det kun den dobbeltrettede cykelsti, der kører igennem pladsen. Pladsen er opdelt i en urban aktivitetszone samt en grøn plæne med træer og røde gyngestativer i samme arkitektoniske stil som på Sifs Plads. De to pladser er tegnet af Schønherr Landskabsarkitekter og hovedtanken var, at fornyelsen skulle udgøre et "bevægelsesstrøg", som "(...) sammenfletter kvarterets gader med pladserne og de omkringliggende friarealer (...)." ³¹

Den urbane aktivitetszone indeholder et orange faldunderlag med et klatrestativ målrettet parkour-udøvere. En blå zone markerer pladsens streetbasket anlæg, ligesom pladsens betonunderlag er tiltænkt at være en attraktion for skatermiljøet. Den trekantede grønne plæne mellem parkour-området og den farverige belægning ved GM bygningen er med gynger tiltænkt områdets yngre beboere og deres familier.

Pladsen fremstår måske mest af alt som trafikdæmpning end et attraktivt aktivitetsområde og føles hengemt bl.a., fordi ingen omkringliggende bygninger har aktive kantzoner ud mod pladsen. Brugergruppen til f.eks. parkourstativet virker meget begrænset, særligt i det nære lokalområde. Derimod er pladsen blevet kendt som et utrygt steder i kraft af en gruppe unge med tilknytning til bandemiljøet tager ophold på pladsen - især i aften- og nattetimerne. I de senere år har der bl.a. været episoder, hvor lokale beboere er blevet overfaldet af gruppen, kablerne til overvågningskameraer klippet og stjålne motorcykler og knallerter efterlades og sættes i brand. Det bemærkes at Den Boligsociale Helhedsplan håber, at et kommende kunstprojekt som de har initieret, kan gøre pladsen tryggere.¹⁵

Dertil bemærkes det, at der under Coronakrisen er blevet observeret ganske meget fitness- og udendørs træning på pladsen.

↑ Overvågning på pladsen

↑ Pladsen

↑ Byrumsinventar

LERSØ PARKALLÉ

Lersø Parkallé er ikke blot kvarterets eneste grønne vej, den er også den ene af kun to parkalléer i København og et meget væsentligt grønt træk lokalt og for byen som helhed. På alléen knytter sig mindre punktvisse opholdsmuligheder. Parkalléen er over 50 meter bred og består af en grøn midte med en tosporet vej på begge sider, et grønt areal og en forbindelsesvej med kun ét spor som giver adgang til bygningerne langs Lersø Parkallé. I den nordlige ende føres parkalléen under Rovsinggade og S-banen, hvorfor forbindelsesvejene bliver til stier og de grønne arealer bliver til volde med et fald på op mod fem meter. Vejens grønne elementer ligger primært hen som ubenyttede græsarealer, men langs boligbebyggelsen Vibekelang er der anlagt kvarterets eneste offentlige legeplads samt et boldbur. Alléen har potentiale til at blive udnyttet langt mere rekreativt end i dag.

ÅBEN SKOLEGÅRD - NØRRE FÆLLED SKOLE

Nørre Fælled Skole ligger mod Lersø Parkallé men de grønne arealer mellem skolen og vejen benyttes ikke umiddelbart af skolen. Skolen står overfor en helhedsrenovering som bl.a. vil medføre ombygning af madskolen, så den kan bruges til fællesspisning i kvarteret. Der skal desuden opføres en ny idrætshal til skolen (planlægningsbevilling ifm. overførselssag 2020). Skolen har en åben skolegård, om end det ikke er på samme måde, som det kendes fra f.eks. Guldbergsgade Skole, hvor skolegården er en del af bymiljøet med legepladsen som en del af byrummet. Dette skyldes, at skolegården ligger på indersiden af skolen samt at indgangene til skolegården er placeret på siden af skolen. Så selvom skolegården er åben og offentlig tilgængelig uden for skoletiden, er den ikke en del af et integreret bybillede og er ikke alment kendt som offentligt tilgængelig.

OFFENTLIGT TILGÆNGELIGE BYRUM PÅ PRIVATE AREALER

Omkring Professionshøjskolen er der flere offentligt tilgængelige byrum på private arealer. Arealerne bruges primært af studerende, der holder pause eller er på vej til og fra undervisning. De fremstår mange steder mest af alt som ankomstarealer, hvor det er muligt at parkere cykler. KP råder også over relativt store parkeringsarealer til biler på terræn, særligt i det gårdareal, der deles med Titanparken. Professionshøjskolen (og Copenhagen Science City) arbejder sammen om mulighederne for at opgradere deres udearealer, hvor en af målsætningerne er, at KP's udearealer skal blive mere integreret med kvarteret.

↑ Kig mod Lersø Parkallé

↑ Kig mod Lersø Parkallé

↑ Porten til Ragnildgade

GRØNNE AREALER

ET MEGET LIDT GRØNT KVARTER

Nørrebro er den arealmæssigt mindste og samtidig mest befolkede bydel i København med over 80.000 indbyggere. Nørrebro er, udover være tæt bebygget, også en af de mindst grønne af de københavnske bydele. Således er vegetationsdækket (et områdes samlede plantebestand, både privat og offentligt) for Nørrebro på 25 %. Til sammenligning er ca. 45 % af Københavns samlede areal dækket af vegetation. Vegetationsdækket for Aldersrogade er 23 % og er således endnu lavere end gennemsnittet for bydelen. Hertil er det værd at bemærke, at det grønne er af en lav kvalitet og meget af det, er ikke offentligt tilgængeligt: en stor del af områdets grønne m² findes på banearealerne (ophold forbudt), gårdhaver og private arealer tilknyttet de almene boligafdelinger i kvarteret.^{12,23}

GRØNNE BYDELSFORBINDELSER GÅR UDENOM KVARTERET

Nørrebro har som helhed nogle dominerende grønne landskabstræk, så som forbindelsen via det tidligere banetracé fra Frederiksberg, over Hans Tavsens Park og Assistens Kirkegård videre mod Superkilen. Dette grønne træk knækker, når der møder Aldersrogadekvarteret i krydset ved Rovsingsgade, og løber herfra udenom kvarteret; på nordsiden af banen langs Lersøparken over Ryparken til Østerbro og Hellerup. Aldersrogadekvarteret er med andre ord ikke koblet på bydelens landskabstræk og derved heller ikke til de rekreative kvaliteter, der er forbundet hermed. Et supplerende landskabstræk er Lersø Parkallé, som forbinder kvarteret mod Lersøparken i nordvest og Fælledparken i sydøst.

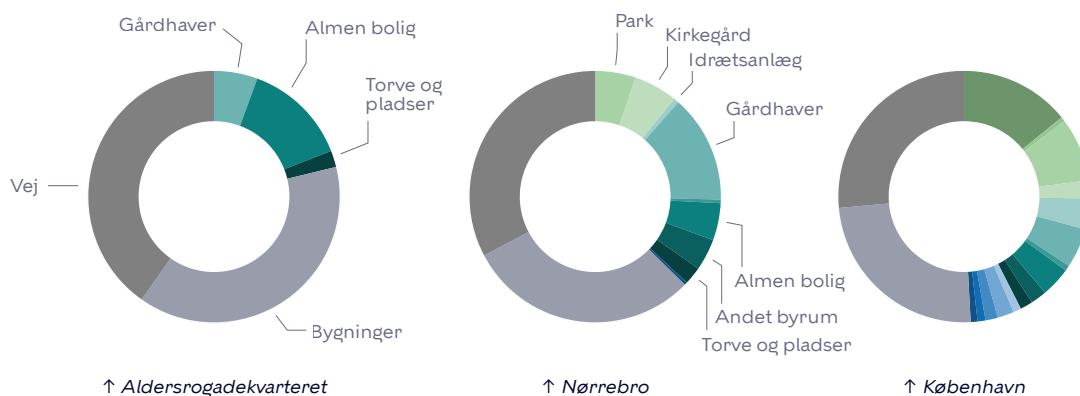
FÅ MARKANTE VEJTRÆER

Nogle steder i kvarteret gør markante vejtræer kvarteret grønt. Disse træer står ikke systematisk i kvarteret, men er særligt fremtrædende langs Lersø Parkallé, hvor en varieret træbeplantning med bl.a. eg og platan pryder vejilledet. Langs Haraldsgade findes flere større vejtræer af arten Kejslerind, og på strækningen mellem Vermundsgade og Skjolds Plads står de endda på begge sider af vejen (allé motif). Således rummer gaden et potentiale for at blive et markant grønt gennemgående træk, hvis der suppleres med træer de steder, hvor der mangler. Dette allé-motiv kan forlænges helt ned til Nørrebrohallen og skabe en vest-øst gående forbindelse fra Nørrebro og til Østerbro gennem Aldersrogadekvarteret.

Langs Rovsingsgade, Vermundsgade og et stykke af Sigynsgade er Den Grønne Trekant omkranset af en karakteristisk træbeplantning af lind. Langs Rovsingsgade forefindes en enkelt række af lindetræer, mens der er to rækker langs Vermundsgade. Træerne står plantet i store græsklædte rabatter. Hvor trærækken på Rovsingsgade møder Sigynsgade dannes en grøn græsklædt trekant med en skulptur i midten. Beplantningen er med til at understrege det almene boligområde Aldersrogade som en grøn bebyggelse. Ligeledes understreger trærækkerne den trekantede matrikel og fortællingen om Den Grønne Trekant. Generelt er der potentiale for at sammentænke flere træer i kvarteret med klimasikring, og begrønnede veje. En model som den der blev anvendt i Områdefornyelse Skt. Kjelds Kvarter, hvor der blev arbejdet med at begrønne vejene i synergi med klimatiltag, ligger lige for.

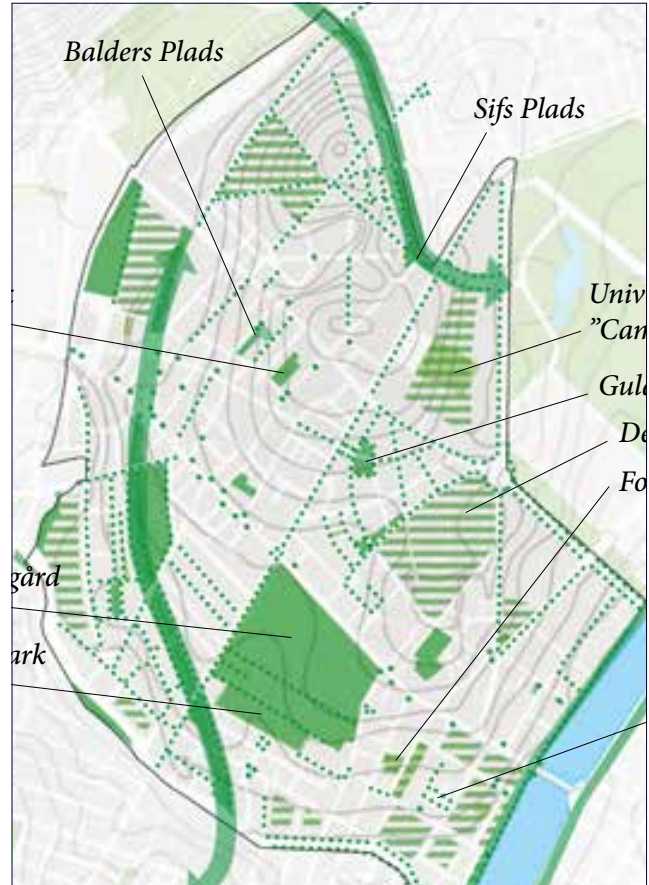
BYRUMSTYPER

- Naturområde
- Haveanlæg
- Park
- Kirkegård
- Idrætsanlæg
- Gårdhaver
- Åbne skolegårde
- Almen bolig
- Andet byrum
- Torve og pladser
- Strand
- Vandflader
- Søer
- Voldgrave
- Promenader
- Bygninger
- Vej

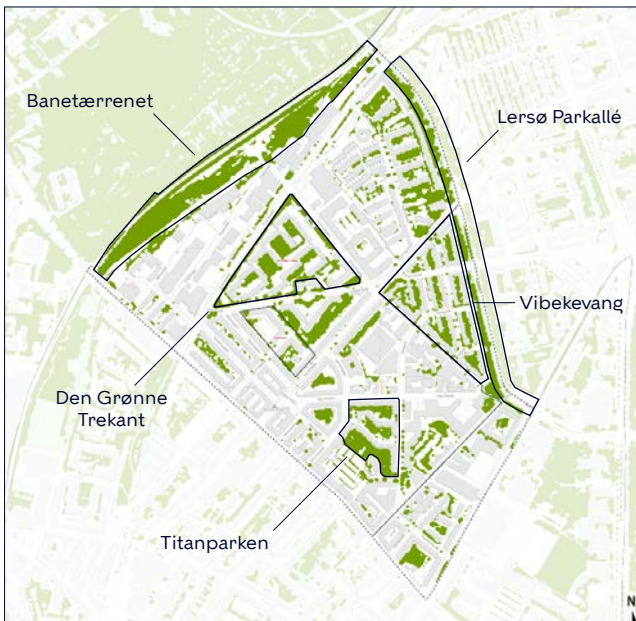

↑ Grønt omkring 'Den Grønne Trekant'

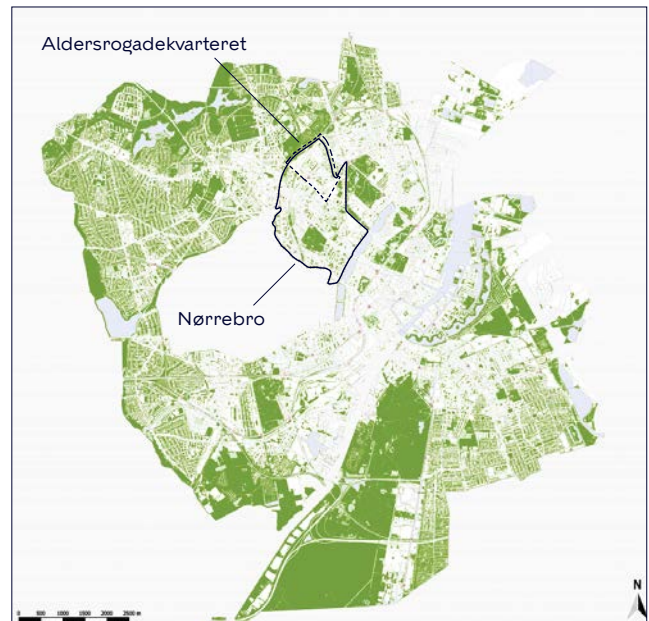

↑ Større parker, offentlige gadetræer og forbindelser

↓ Vegetationsdække i Aldersrogadekvarteret

↓ Vegetationsdække i København

KLIMATILPASNING

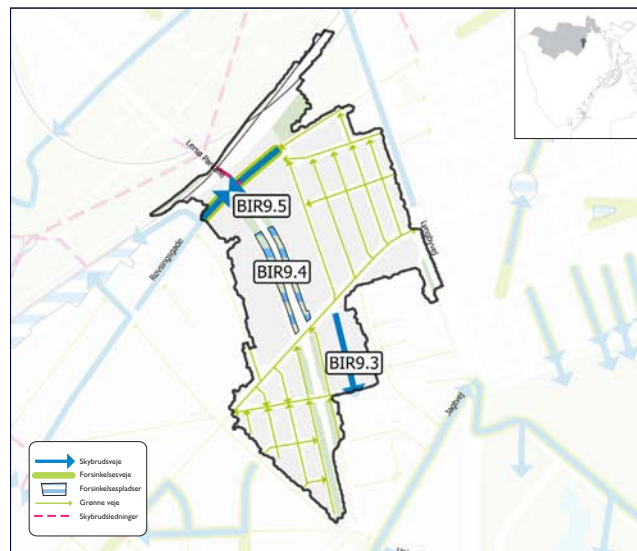
SKYBRUDSSIKRING

Over de næste 20 år skal København skybrudssikres for ca. 11 mia. kr. Mens nogle skybrudsprojekter allerede er i gang, rulles de fleste først ud over de næste mange år. Enheden Klimatilpasning i Teknik- og Miljøforvaltningen påbegynder en masterplan for Aldersrogadekvarteret medio 2020 og arbejdet strækker sig cirka ét år frem, hvor klimatilpasningsplanerne for området præciseres.³² Lersø Parkallé er ikke inkluderet i denne masterplan.

Da der pt. ikke er færdiggjort masterplaner, er det Klimatilpasnings- og investeringsredegørelsen fra 2015 som pt. er gældende.

FØLGENDE KLIMATILPASNINGSPROJEKTER FORVENTES I KVARTERET;

- Baneterrænet**, mellem Lersøparken og bilhandlerne på Rovsinggade, er udpeget til forsinkelsesbassin med forventet kapacitet på ca. 60.000 m³. Enheden Klimatilpasning er i tidlig dialog med DSB/Banedanmark, som ventes at igangsætte et byudviklingsprojekt på grunden i de kommende år med henblik på koordinering i form af bassin på arealet samt rørføring videre mod havnen.
- Lersø Parkallé**, mellem Rovsinggade og Haraldsgade, er ligeledes udpeget til forsinkelsesbassin, hvilket kan være en god anledning til at optimere forholdene på arealet. Netop dette område og skybrudsprojekt hører til den masterplan, der forventes påbegyndt i løbet af 2021.
- Grønne veje i området:** Disse veje er befæstede arealer, hvor vandet skal tilbageholdes så vidt muligt f.eks. med vejbede. Der foreligger endnu ikke konkrete projekter eller en mere præcis lokalisering, men det er oplagt, at en kommende områdefornyelse kan bruge indsatsen som løftestang til at gøre det store grå vejareal mere indbydende.
- Lersøparken** er ikke en del af Masterplan Haraldsgade²⁴, men indgår i Masterplan Lersøparken²⁵, som blev godkendt i februar 2020. På arealet skal der laves et stort forsinkelsesbassin, som skal håndtere store mængder vand fra oplandet. Projektet er igangsat med forventet ibrugtagning i 2024. Forvaltningen har udarbejdet et budgetnotat til budget 2021 med henblik på at få

BIR9.4
Lersø Parkallé Syd

Placering: Langs Lersø Park Allé
 Lavt potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Dampkonvertering, vejrenovering, grøn klimatilpasning

Økonomi alternativ: 30,8 mio.kr.
Økonomi traditionel: 330,4 mio.kr.

BIR9.5
Rovsinggade Øst

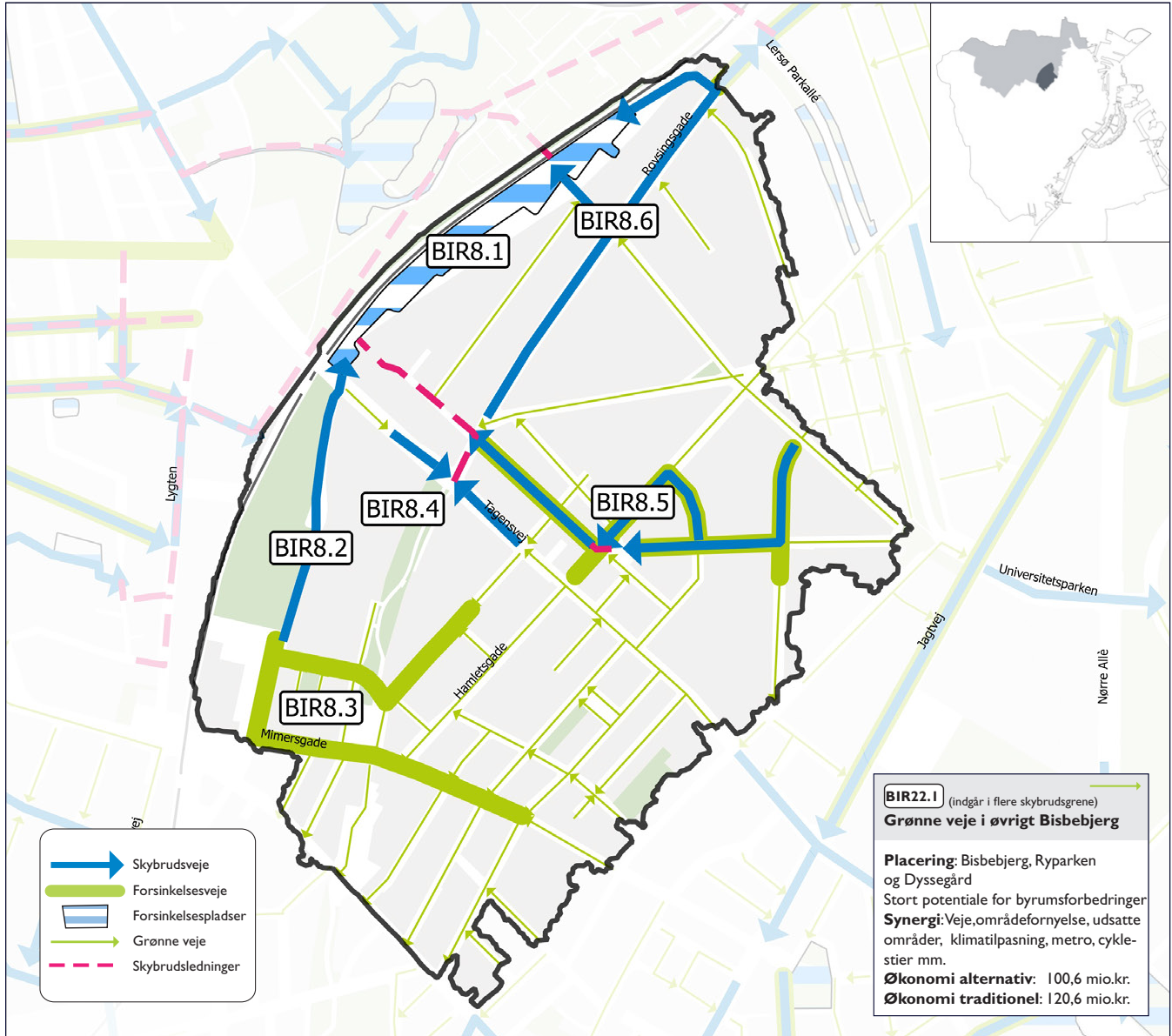
Placering: Rovsinggade
 Lavt potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Dampkonvertering, vejrenovering

Økonomi alternativ: 1,2 mio.kr.
Økonomi traditionel: 4,0 mio.kr.

ID	Projekt navn	Pakke	Forventet ibrugtagning
BIR8.1	Banearialet	2028	2035
BIR8.2	Mjølnerparken	2033	2035
BIR8.3	Mimersparken	2032	2035
BIR8.4	Tagensvej Syd	2033	2035
BIR8.5	Sigurdsgade	2031	2034
BIR8.6	Rovsinggade Vest	2031	2034

Kilde: Klimatilpasnings- og investeringsredegørelsen fra 2015

skattefinansiering til at etablere opholdsmuligheder og øge begrønning i forbindelse med det kommende forsinkelsesbassin. Hvis der ikke bevilliges byrumsmidler, vil projektet blive anlagt udelukkende for medfinansieringsmidler.

BIR8.1

Banearealet

Placering: Bispebjerg st. til Ryparken st.
 Stort potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Cykelstier, grøn klimatilpasning, udsatte byområder

Økonomi alternativ: 99,0 mio.kr.
Økonomi traditionel: 1366,5 mio.kr.

BIR8.4

Tagensvej Syd

Placering: Rovsingsgade til Haraldsgade
 Lavt potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Vejrenovering, udsatte byområder

Økonomi alternativ: 5,3 mio.kr.
Økonomi traditionel: 13,5 mio.kr.

BIR8.5

Sigurdsgade

Placering: Sigurdsgade, Titangade, Valkyriegade
 Mellem potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Vejrenovering, metrobyggepladser, grøn klimatilpasning

Økonomi alternativ: 20,4 mio.kr.
Økonomi traditionel: 50,8 mio.kr.

BIR8.6

Rovsingsgade Vest

Placering: Lersø Parkallé til Signysngade
 Lavt potentiale for byrumsforbedringer
Synergi: Dampkonvertering, vejrenovering

Økonomi alternativ: 7,7 mio.kr.
Økonomi traditionel: 10,3 mio.kr.

Kilde: Klimatilpasnings- og investeringsredegørelsen fra 2015

KLIMA OG BYGNINGSFORNYELSE

POTENTIEL KLIMABYDEL

Københavns Kommune arbejder aktivt for at nedbringe klimaaftrykket fra byen, og i 2025 skal hovedstaden være CO₂-neutral. En aktiv indsats for at nedbringe energiforbruget og CO₂-aftrykket og sikre sunde bygninger og boliger skal derfor også igangsættes i Områdefornyelsen Aldersrogade i tæt samarbejde med områdets bygningssejere, borgere og aktører. Der er mulighed for at gøre Aldersrogadekvarteret til en klimabydel, hvor områdets borgere og aktører kan blive aktive i den grønne omstilling. Det kan gøres med fokus på energiomstilling og cirkulær økonomi i et tæt samspil med bygningsfornyelsens indsatser.

ENERGIOMSTILLING

Aldersrogadekvarteret er et ældre byområde med flere bygninger, der ikke lever op til nutidens standarder for energiforbrug. Samtidigt er der planer om nye byudviklingsprojekter i området. Det skaber et potentiale for at arbejde med energiomstilling i både nyt og gammelt byggeri. Der kan arbejdes med energioptimeringsindsatser gennem områdefornyelsens arbejde. Erfaringer fra Områdefornyelse Sydhavn har vist at en områdefornyelse med en målrettet indsats kan reducere energiforbrug gennem lokale netværk, kampagner og andre indsatser, hvilket skal udnyttes i Områdefornyelsen Aldersrogade. Der er potentiale for at samarbejde og skabe netværk i de lokale boligforeninger, særligt i de almene boligforeninger, som er højt repræsenteret i området, og her inddrage forsyningselskaberne i arbejdet med bl.a. at reducere energiforbrug og opsætte solceller.

Energifællesskaber, hvor flere bygninger i fællesskab optimerer det lokale energisystem med smarte energiløsninger, f.eks. gennem deling af lokal produktion af vedvarende energi, muliggøres af ny lovgivning i 2021. Denne mulighed skaber et potentiale i Aldersrogadekvarteret, hvor der i lokalt afgrænsede områder er forskelle i bygningernes anvendelsesformer og forbrugsmønstre. F.eks. udgør

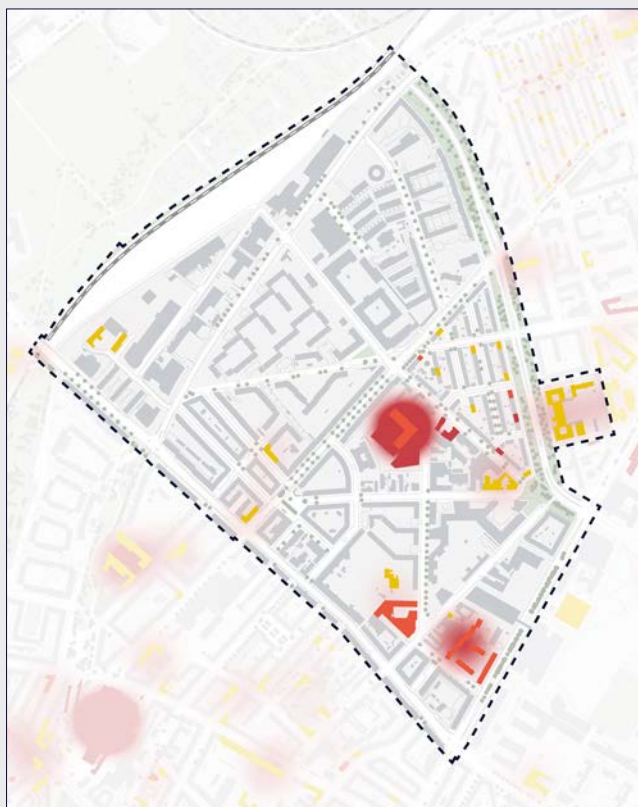
områder med boliger, skoler og erhvervsbygninger gode forudsætninger for at skabe fællesskaber om lokale energiløsninger. De mange store tagarealer i området på bl.a. på Campus Rådmandsgade og de mange erhvervsbygninger på Titangade udgør gode forudsætninger for solceller. Også i området ved bilforhandlerne ved Rovinggade, hvor der er ønske om udvikling af nyt byområde er det relevant at indtænke et energifællesskab helt fra processens start.

CIRKULÆR ØKONOMI

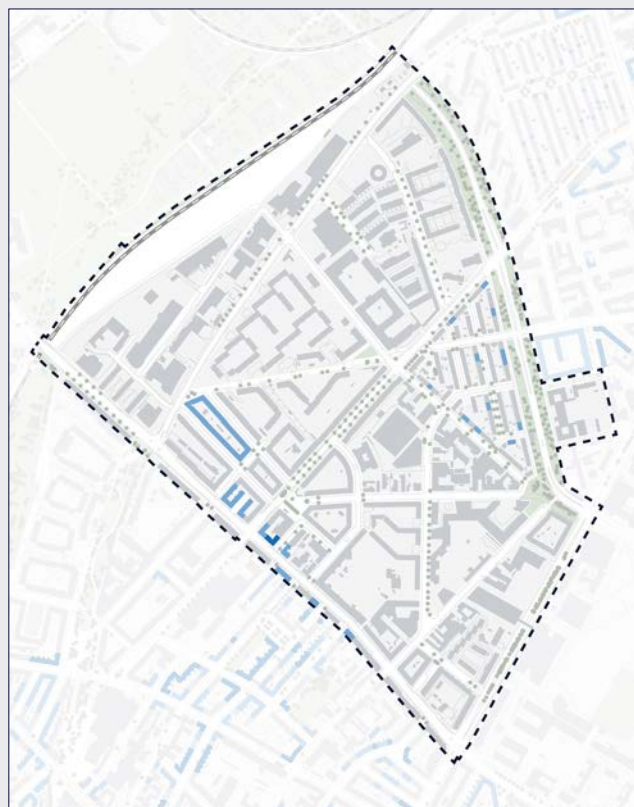
Brug og håndtering af ressourcer er blevet et centralt tema i Københavns Kommune med vedtagelsen af Cirkulær København. Cirkulær økonomi er et samlebegreb for genbrug, genanvendelse, længere levetid for produkter og mindre træk på jomfruelige ressourcer. Lokalt vedrører det alt fra store anlægsprojekter til affaldssortering hos den enkelte borger. Med Områdefornyelsen Aldersrogade er der mulighed for at arbejde målrettet med cirkulær økonomi og demonstrere gennem projekter, hvordan optimalt brug af ressourcer kan komme et lokalområde til gavn. Det kan indebære at kortlægge området som en ressourcebank, og opsøge materiale der kan bruges i udviklingen af nye anlæg i området. Det kan også indebære indsatser rettet mod områdets borgeres private forbrug og brug af ressourcer.

BEHOV FOR BYGNINGSFORNYELSE TIL PRIVATE ETAGEJENDOMME

Bygningsfornyelsen giver støtte til at sikre sunde, tidssvarende og klimavenlige boligejendomme gennem renovering og vedligehold af bygninger fra før 1960. I flere ejendomme nær Tagensvej er der boliger uden bad. Langs med Haraldsgade og Tagensvej er der støjplagede boliger. Desuden er der flere støtteberettigede boliger med lave energimærker, der viser et potentiale for at løfte kvarterets bygninger med støtte fra Bygningsfornyelsen. F.eks. skiller Fogedgården sig ud som et område med høj koncentration af energimærke G bygninger, der kunne have brug for et løft.

ENERGIMÆRKNING

INSTALLATIONSMANGLER

Byfornyelsen har en række indsatser som områdefornyelsen og/eller beboere og ejendomme kan få inspiration og ressourcer fra:

BYGNINGSFORNYELSE

- Toiletpulje til beboere, som enten mangler bad eller eget toilet. Den kan søges af enkelt beboer eller af en ejendom.
- Støjpulje til ejendomme, som ligger ud til stærkt støjende gader. Den kan søges af ejendomme.
- Bygningsfornyelse til generelle renoveringer af toilet/bad, tage og facader. Den kan søges af ejendomme.

ENERGIOMSTILLING

- Deep Demonstration er et EU-finansieret program, som blandt andet støtter områdefornyelser med ressourcer til analyser, kampagner, energifællesskaber og test af nye teknologier.
- Sol over Byen er finansieret af Grundejernes Investeringsfond, som støtter områdefornyelser med at udvikle energifællesskaber.
- Energispring i Byfornyelsen er et tilbud til ejendomme, som ønsker at spare på energien og samtidig indgå i et netværk af bestyrelsesmedlemmer og ejendomsfunktionærer.

CIRKULÆR ØKONOMI

- URGE er et EU-finansieret netværk, som blandt andet kan støtte områdefornyelserne med inspiration, viden og mulighed for at udvikle egne projekter.
- CirculIT er et EU-finansieret program, hvor områdefornyelserne kan deltage i forsøg med cirkulær økonomi i byggeprojekter.

VEJSTØJ

4 POTENTIALER

LÆSEVEJLEDNING TIL PEJLEMÆRKERNE

I dette kapitel anvises fem pejlemærker, som vil være med til at løfte Aldersrogadekvarteret et sted, der i langt højere grad end i dag formår at fastholde samt tiltrække nye ressourcestærke beboere.

De pejlemærker, der i det følgende præsenteres, er udviklet på baggrund af den desktop-research og de indledende analyser og møder, som teamet bag kvarteranalyserne har gennemført i Aldersrogadekvarteret i foråret 2020. Det er først i *kvartersplansprocessen* og i mødet med de lokale aktører, at områdefornyelsens konkrete projekter lægges fast. Derfor har pejlemærkerne en form der gør, at en områdefornyelse ikke alene kan løse problemstillingen. De skal derimod ses som de foreløbige primære potentialer, som områdefornyelsen *kan være med til at forløse.*

Pejlemærkerne beskriver samtidig de udfordringer, der kan arbejdes med for at opnå det helt overordnede formål med områdefornyelserne:

*"I udsatte byområder er det vigtigt at individuelt rettede indsatser suppleres af områdebaserede indsatser der sikrer, at det ikke blot er den enkelte beboer der bliver løftet, men hele området. Det er derfor vigtigt, at fysiske og sociale indsatser går hånd i hånd. Skal udsatte byområder løftes ud af udsathed, er det ikke tilstrækkeligt at enkelte beboere bliver bedre stillet, det skal også være attraktivt at blive boende i området, når man er blevet bedre stillet, og det skal være attraktivt for nye typer af beboere at flytte til området."*¹

Forandringsplanerne orienterer sig mere direkte mod det udsatte boligområde, Aldersrogade, og forventes at afføde budgetønsker til Budget 2022, som vil rumme tiltag, der kan forbedre områdernes generelle attraktivitet, styrke de offentlige tilbud, skabe og styrke vigtige forbindelser i områderne mv.

Områdefornyelsens skal hertil være med til at sikre balance i, hvor midlerne investeres, dvs. en vægtning mellem *det almene boligområde, det tilstødende kvarter og forbindelserne til bydelen/byen.*

FORANDRINGSPLANER

I den nærmeste tid skal det afklares hvilke projekter den kommende forandringsplan for Aldersrogade foreslår og hvordan områdefornyelsen støtter op om disse og/eller viderefører i eget regi. Det formodes at størstedelen af de forandringer der ligger inden for boligområdet vil ske i regi af boligorganisationen (evt. fysiske helhedsplaner) eller af forandringsplanerne, men dette er endnu ikke fastlagt. Dertil vil nogle projekter måske bedst løftes i regi af boligsociale indsatser.

Upåagtet hvem der løfter er det vigtigt at sammentænke projekterne; der skal være en særdeles tæt koordinering og et konsekvent blik for helheden så kvarteret får det tiltrængte løft som det fortjener.

I forandringsplanen for Aldersrogade fokuseres der på tre strategiske spor:

- **Boligudbud/arkitektur**

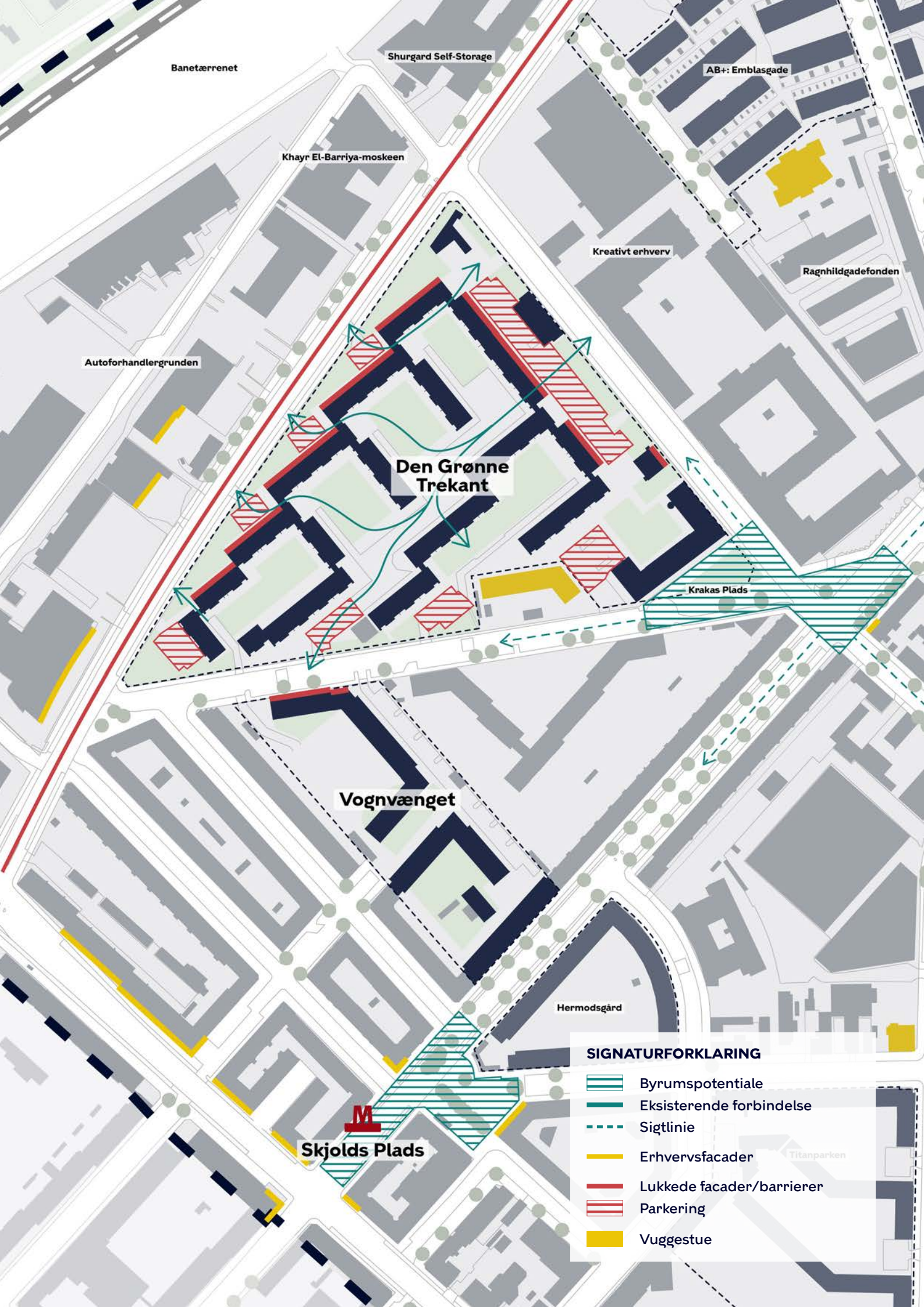
Der planlægges en fysisk helhedsplan for Bo-Vitas afdeling, Den Grønne Trekant, som bl.a. skal højne det arkitektoniske udtryk, øge hjemlighed og skabe nære byrum samt fremtidssikre boligudbuddet. I Vibos afdeling er den fysiske helhedsplan under udførelse.

- **Forbindelser/byrum**

Der skal arbejdes med nye forbindelser indenfor boligområdernes matrikler samt forbindelser til bydelen. Der er fokus på at skabe bedre byrum og rammer for et godt hverdagsliv i sammenhæng med øvrige byudviklingsprojekter i området og derudover samtænkning med f.eks. skybrudsplaner og begrønning.

- **Erhverv/offentlige tilbud**

De offentlige tilbudspiller en vigtig rolle i bydelen, og derfor afsøges muligheden for at styrke eksisterende tilbud, som f.eks. institutioner. Der kigges på, om nye tilbud kan være med til at løfte kvarteret, herunder behovet for nye sundhedstilbud, indkøbsmuligheder m.v.

Baneterrænet

Shurgard Self-Storage

AB+: Emblasgade

Khayr El-Barriya-moskeen

Kreativt erhverv

Ragnhildgadefonden

Autoforhandlergrunden

Den Grønne
Trekant

Krakas Plads

Vognvænget

Hermodsgård

Skjolds Plads

Titanparken

SIGNATURFORKLARING

 Byrumspotentiale

 Eksisterende forbindelse

 Sigtlinie

 Erhvervsfacader

 Lukkede facader/barrierer

 Parkering

 Vuggestue

FEM PEJLEMÆRKER

1 ÉT KVARTER

Aldersrogadekvarteret er et kvarter med sin egen særlige fysiske og sammensatte egenart – der rummer et stort potentiale.

Kvarteret rummer stor variation i både form, funktion og kvalitet. Her ligger forskellige boligformer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner mv. lige ved siden af hinanden – samtidig er der flere steder mulighed for at igangsætte større byudviklingsprojekter. Men kvarteret bærer også præg af at være hengemt i både fysisk og mental forstand. Kvarteret ligger i grænselandet mellem Nørrebro, Bispebjerg/Nordvest og Østerbro og er hverken det ene eller det andet – eller rigtig sit eget. Den sammensatte karakter fungerer ikke som en samlende identitet der gør kvarteret særligt attraktivt at bo i eller besøge.

Med sidste års åbning af Metro Cityringen, der har station på Skjolds Plads, er kvarteret blevet langt bedre forbundet med resten af byen og der er som aldrig før en mulighed at blande og opløse nogle af de fysiske og funktionelle skel i kvarteret. Herigennem kan kvarterets egen identitet og placering i byen formes.

Potentialer

- Understøttelse af byudvikling, der opløser grænser og medvirker til at skabe et mere blandet kvarter.
- Styrkelse af intuitive forbindelser og smutveje gennem det udsatte boligområde.
- Strategi for bearbejdning af kvarterets udadvendte stueetager og kantzoner mere generelt til understøttelse af et aktivt og levedygtigt by- og handelsliv.
- Styrkelse af kultur- og fritidsfaciliteterne i kvarteret – flere faciliteter til lokale initiativer og flere besøgende ude fra.
- Raghildgade som kreativ attraktion og dynamo – også lokalt.
- Skjolds Plads som indbydende ankomst, bymæssigt centrum og tyngdepunkt.
- Klimatilpasning som løftestang til at omdanne store befæstede arealer til indbydende grønne forbindelser og mødesteder som *saml*er kvarteret.

2 BEDRE SAMMENHÆNG MED RESTEN AF BYEN

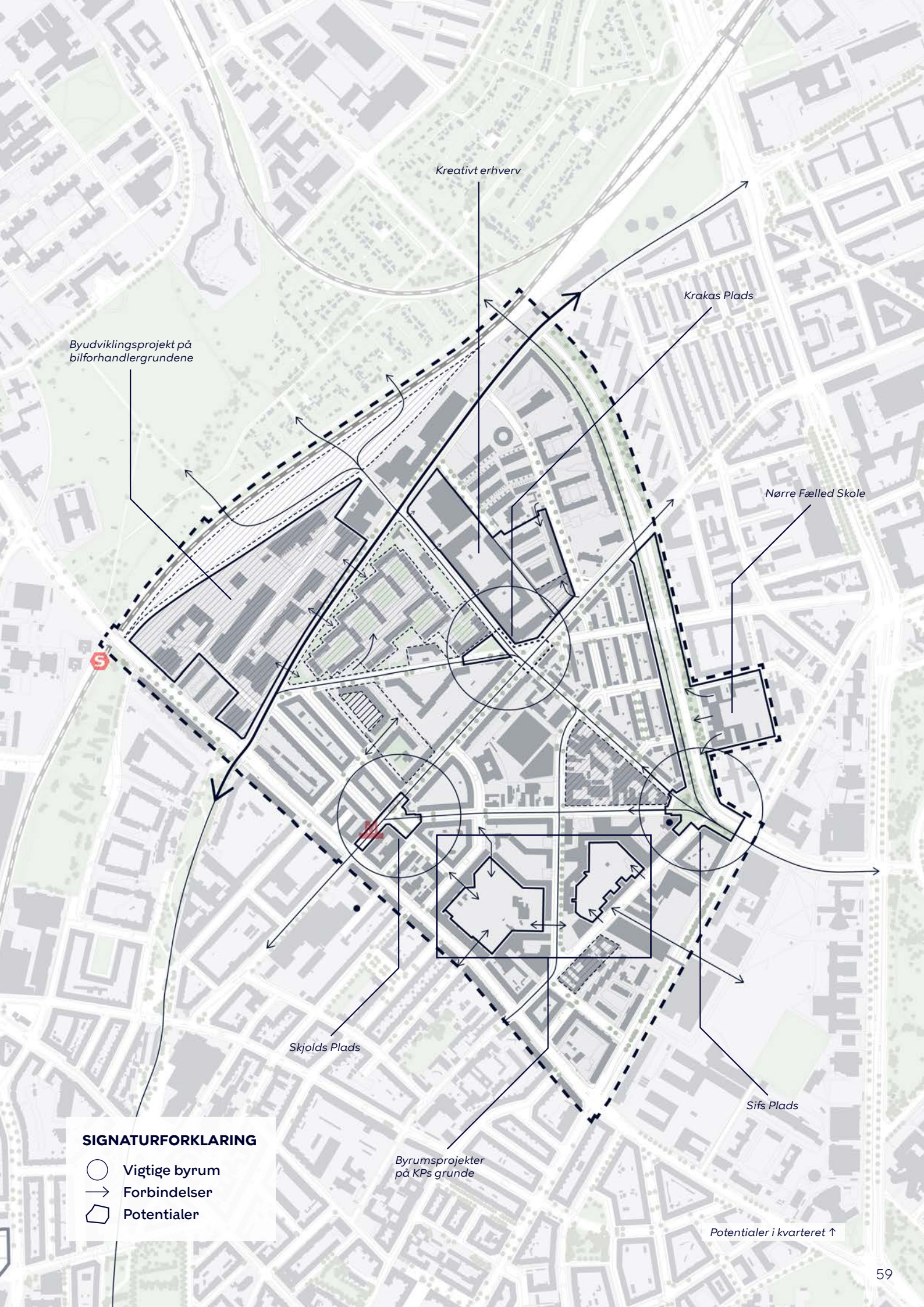
Aldersrogadekvarteret er omkranset af store infrastrukturelle forbindelser - baneterrænet, Tagensvej, Lersø Parkallé og Jagtvej. Kvarteret ligger som en selvstændig ø på ydre Nørrebro. På den ene side betyder det, at der er begrænset gennemkørende trafik, plads til bløde trafikanter og potentiale for ophold og aktivitet på gadeplan. På den anden side opleves kvarteret som afkoblet fra den omkringliggende by, uden naturlige og inviterende forbindelser til kvarteret.

Nogle steder er det farligt eller slet ikke muligt at komme tværs, mens udfordringen andre steder er, at en god forbindelse ikke fortsættes ind i kvarteret. Et eksempel herpå er Superkilen, som er velfungerende tværgående og rekreativ forbindelse, men ved Tagensvej flyder den ud i Rovsingsgade, der slet ikke rummer samme kvaliteter.

Koblingen til byen kan etableres i flere tempi. Forbindelser som kræver store investeringer bør undersøges og mulige gevinster, infrastrukturelle såvel som afledte effekter, grundigt kortlægges med henblik på at kvalificere beslutningsoplæg. Andre forbindelser kan med enkelte greb og små investeringer hurtigt forbedres og kan med fordel prioriteres for at skabe hurtige synlige resultater.

Potentialer

- De infrastrukturelle grænseområder sættes i spil som åbninger til kvarteret, evt. med kort aftræk i form af midlertidige og eksperimenterende tiltag.
- Videreførelse af eller kobling fra Superkilen til Rovsingsgade.
- Ankomst fra og videreførelse forbindelsen ved 'Ramblaen' (underføring under Jagtvej).
- Undersøgelse af potentialet og mulighederne for en ny forbindelse på tværs af banen i forbindelse med en evt. byudvikling af arealet nordvest for Rovsingsgade.
- Mulighed for at koble kvarteret bedre til Mimersparken ved at etablere sti (evt. midlertidig) fra Vermundsgade.
- Bedre sammenhæng mellem Haraldsgade/Skjolds Plads og Hamletsgade der forbinder kvarteret til Nørrebro Bibliotek og Nørrebrohallen.
- Styrke forbindelser på tværs af Lersø Parkallés brede vejprofil og afdækning af muligheder for at bruge arealet mere aktivt.

Kreativt erhverv

Krakas Plads

Nørre Fælled Skole

Byudviklingsprojekt på bilforhandlergrundene

S

Skjolds Plads

Sifs Plads

SIGNATURFORKLARING

- Vigtige byrum
- Forbindelser
- ⬡ Potentialer

Byrumsprojekter på KPs grunde

Potentialer i kvarteret ↑

3 ET TRYGGERE KVARTER

Aldersrogadekvarteret er et af de områder i byen, hvor flest føler sig utrygge ved at bevæge sig rundt i aften- og nattetimerne. Især grupper af utryghedsskabende unge mænd påvirker trygheden hos resten af kvarterets beboere.

En kommende områdefornyelse kan arbejde for at kortlægge og analysere adfærd og fysiske rammer som lokalt skaber utryghed og for at højne trygheden i kvarteret.

Tryghedsindsatsen kan med fordel tage udgangspunkt i eksisterende netværk og samarbejder fx omkring Krakas Plads. Områdefornyelsen kan således bidrage til koordinerede indsatser og partnerskaber, tryghedsskabende belysning, bearbejdning af kantzoner og forbindelser gennem kvarteret og især de almene boligområder.

Potentialer

- Lokal tryghedskortlægning og tryghedsvandringer.
- Videreførelse og videreudvikling af tryghedsfremmende tiltag på og omkring Krakas Plads.
- Indgå i samarbejde med SSP, Sikker By, Boligsociale Helhedsplaner og Politiet.
- Indgå i samarbejde omkring fritidsklub- og fritidsjointsatser.
- Bearbejdning af utrygge steder i kvarteret.
- Fokus på tryghedsskabende belysning i kvarteret.

4 ET SUNDERE KVARTER

En del af kvarterets beboere, især dem, der bor i de almene boligområder, har udfordringer med deres fysiske og mentale sundhed. Fra samme boligområder er der generelt flere børn som er overvægtige og har motoriske udfordringer. Samtidig viser en undersøgelse fra Sundhed- og Omsorgsforvaltningen fra 2020 at samme gruppe har et lavere forbrug af sundhedsydelser sammenlignet med resten af byen.

Samtidig kan der arbejdes for at skabe byrum og forbindelser som indbyder til fysisk aktivitet på tværs af forskellige niveauer og kategoriseringer.

Potentialer

- Kvarteret ind på uddannelserne og uddannelserne ud i kvarteret – samarbejde med institutioner og studerende om konkrete sundhedsprojekter i kvarteret.
- Koordinering af partnerskaber med fagforvaltninger og lokale aktører på sundhedsområdet, herunder bl.a. sundhedsplejen.
- Understøttelse af lokale privatpraktiserende læger fx sammen med andre funktioner i sundhedsfællesskaber.
- Forskningsprojekter om sundhed med udgangspunkt i kvarteret.
- Omdannelse fra gråt til grønt med plads til sansning, fordybelse og ro.
- Mere bevægelse i hverdagen – understøttelse af aktiviteter som cykelkurser, motion i det offentlige rum, mv.
- Styrkelse af inkluderende foreninger og fællesskaber i kvarteret.
- Madfællesskaber/fællesspisning i samarbejde med Nørre Fælled Skole.

5 ET GODT BØRNE- OG UNGDOMSLIV

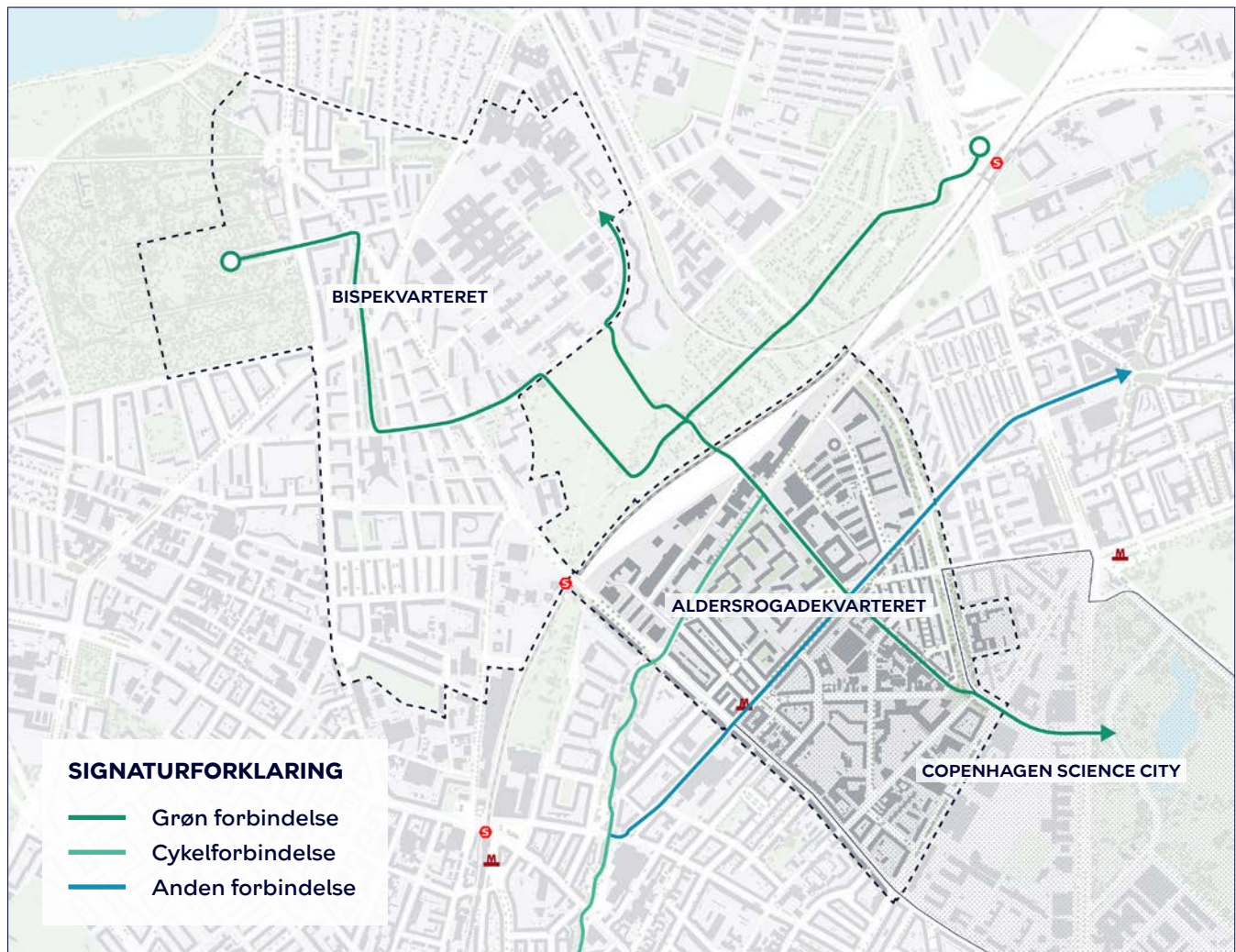

Der bor mange børnefamilier i Aldersrogadekvarteret. Størstedelen af kvarterets børn er tilknyttet de kommunale dagtilbud og forsætter på den lokale folkeskole, Nørre Fælled Skole.

En udfordring som allerede identificeres i dagtilbud er, at mange børn fra det udsatte boligområde er bagud fra start. De har flere motoriske og sproglige udfordringer og kommer fra hjem med kulturel fattigdom, hvor kendskabet til historie, samfundsforhold, litteratur mv. er begrænset. Samtidig er der en flere fra samme boligområde der ikke mener det er et godt sted for børn at vokse op.

De ældre børn mangler et egentligt lokalt klubtilbud og kreative værksteder, hvor de kan udfolde sig og opbygge kreative interesser, kundskaber og fællesskaber.

Det er oplagt for en områdefornyelse at være omdrejningspunkt en koordineret indsats for at styrke børne- og ungdomslivet i kvartet på tværs af skole, institutioner og fritidsliv.

Potentialer i kvarteret og de omkringliggende områder ↑

Potentialer

- Nørre Fælled Skole som lokalt mødested og udgangspunkt for stærke fællesskaber.
- Dagtilbud der kan mere - afdækning af muligheder for at udvikle de fysiske rammer for dagtilbud i kvarteret til mere multifunktionelle faciliteter med bedre muligheder for anvendelse uden for åbningstid og forbedring af udearealer.
- Netværk af kreative aktører, der kan tilbyde værksteder, musiktilbud mv. for kvarterets børn.
- Trygge og grønne forbindelser til og fra skole- og daginstitutioner.
- Styrkelse og opbakning til tidlige indsatser omkring sproglig- og kulturel fattigdom (f.eks. projektet *Ord til mor*).
- Trygge opholdssteder målrettet børn og unge (f.eks. legepladser).

AFGRÆNSNING

OMRÅDEFORNYELSENS AFGRÆNSNING

Områdefornyelsen i Aldersrogadekvarteret tager udgangspunkt i de almene boligafdelinger Vognvænget og Den Grønne Trekant. I afgrænsningen af kvarteret er der taget stilling til forskellige administrative grænser og hvordan boligområderne orienterer sig mod det omkringliggende kvarter.

Aldersrogadekvarteret indrammes af fire store trafikale forbindelser: Jagtvej, Lersø Park Allé, Tagensvej og Rovsinggade. Til sammen skaber de på sin vis en 'ø' med en ret naturlig (intuitiv) afgrænsning fra den omkringliggende by. På den ene side fremstår trafikårenerne som barrierer, der afskærer kvarteret fra resten af byen og på den anden side, som værn mod gennemkørende trafik.

I kvarteret er der store variationer i de bebyggede miljøer. Der er gamle industriområder, bilforhandlere, brakarealer, boligkarréer, undervisningsinstitutioner, parkeringsarealer og brede vejprofiler. Noget der er med til at skabe relativt små, men meget forskelligartede miljøer indenfor 'øen'. Det er ikke hele kvarteret, som er udpeget som udsat i Politik for Udsatte Byområder (2017). Som det fremgår af analysen, er beboerne i byggeforeningshusene Vibekevang generelt bedre uddannet, har højere indkomst etc. end gennemsnittet for København.

Når disse delområder alligevel er inkluderet i afgrænsningen, er det for at sikre et helhedsperspektiv på de potentialer, der ligger i at sammenbinde kvarteret på tværs af de fysiske, socioøkonomiske og funktionelle skel.

Begge sider af de store veje er medtaget i områdefornyelsens areal, så det bliver muligt at arbejde med sammenhængende vejforløb, strøgprojekter, støj og forbindelser til og fra kvarteret. Langs Tagensvej er facaderne på begge sider af vejen inkluderet af hensyn til muligheden for at arbejde med gener fra vejstøj i forbindelse med bygningsfornyelsesindsatser i regi af områdefornyelsen.

Den nordlige afgrænsning ved Rovsinggade fortsætter til den nordlige side af baneterrænet, så en potentiel forbindelse og/eller bearbejdning af området kan ske i regi af områdefornyelsen.

Området omkring Bispebjerg Station er også medtaget i områdefornyelsens geografiske område. Her er der politisk bevågenhed på arealet under banen, hvor bl.a. potentialet for et skaterområde er ved at blive afsøgt. Der er desuden mulighed for, med kort aftræk, at skabe en forbindelse mellem Vermundsgade og Mimersparkeren.

Nørre Fælled Skole er hele Aldersrogadekvarterets distriktsskole. Skolelederen havde i sommeren 2020 en ambition om at gøre skolen til et naturligt mødested for kvarteret med fællesspisning, fritidsaktiviteter o.lign. På baggrund heraf er skolen medtaget i områdefornyelsens geografiske område, så samarbejder og eventuel bearbejdning af skolens arealer muliggøres.

Med en potentiel forbindelse over banetærrenet, kan deler af Lersøparken inkluderes i afgrænsningen

Hele Lersø Parkallé er inkluderet i afgrænsningen

S
Bispebjerg St.

DEN GRØNNE TREKANT

VOGVÆNGET

M
Skjolds Plads

TITANPARKEN

Nørre Fælled Skole

S
Østerbro St.

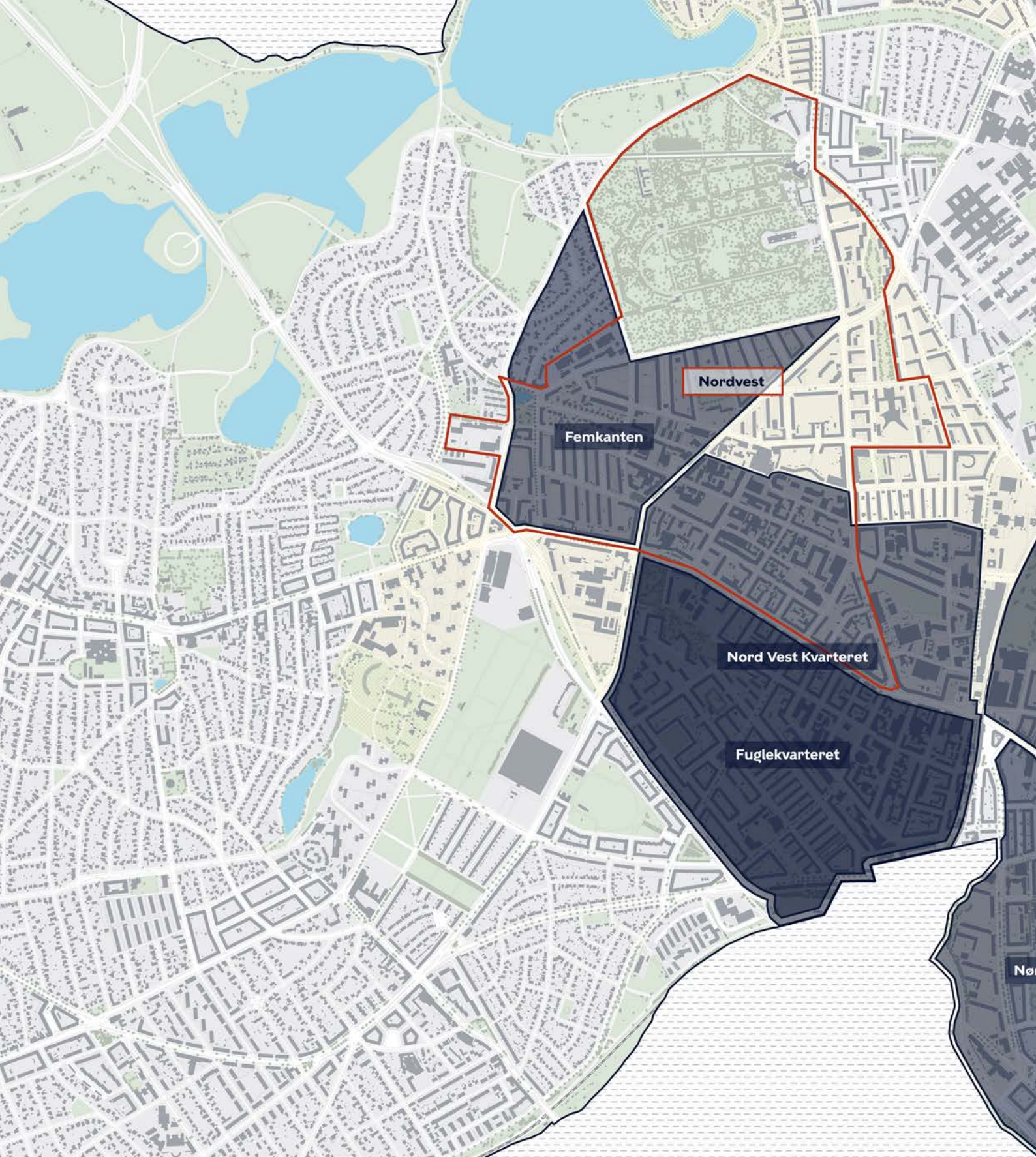
M
Nørrebro

Afgrænsningen inkluderer alle bygninger på den sydvestlige side af Tagensvej

Nørre Fælled Skole ligger i Østerbro bydel, men er skoledistrikt for kvarteret, og inkluderes således i afgrænsningen

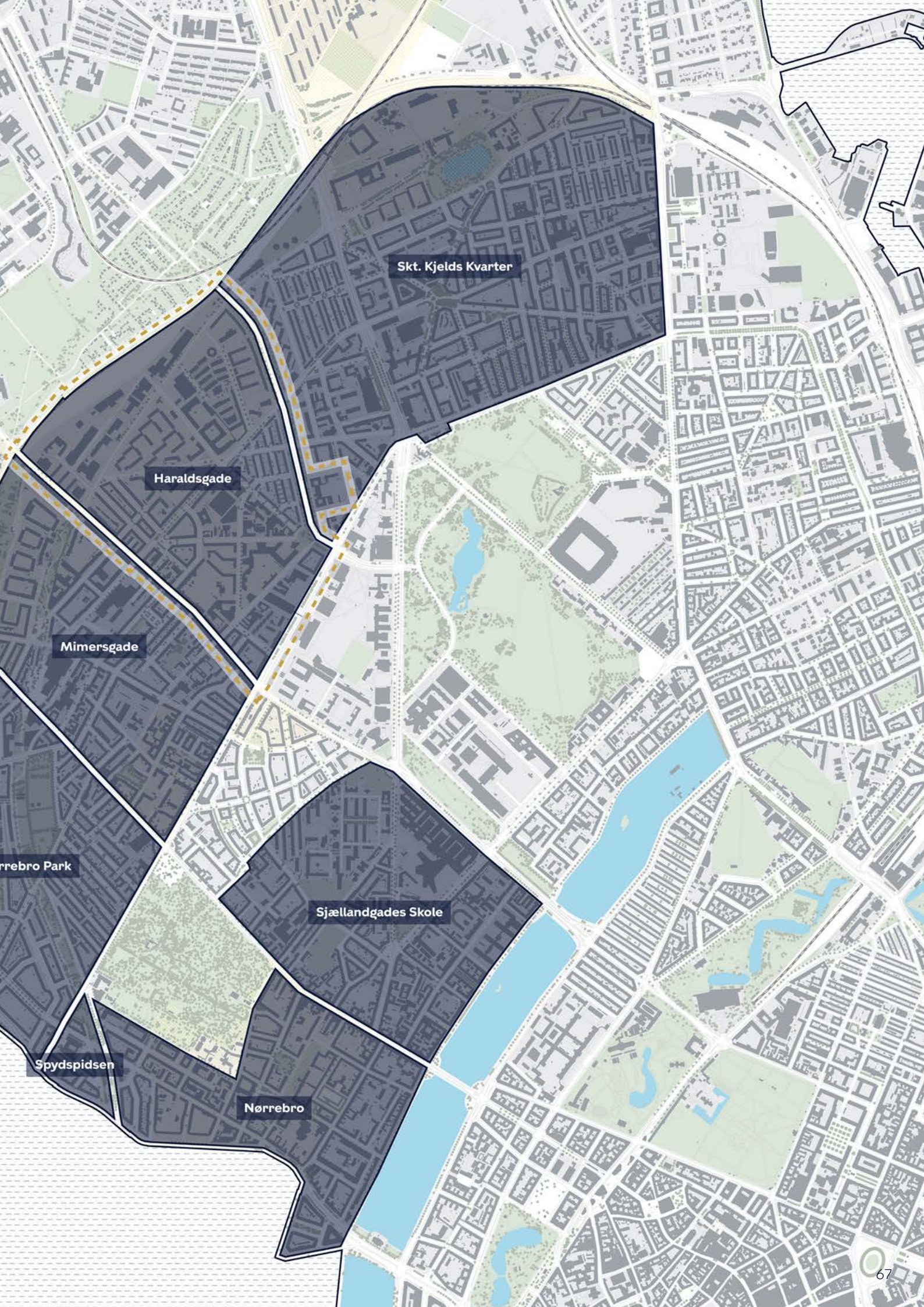

5 BILAG /KORT OG FOTO

Afsluttede, igangværende og kommende områdefornyelser

- Aldersrogadekvarteret
- Igangværende områdefornyelse
- Afsluttet områdefornyelse

Skt. Kjelds Kvarter

Haraldsgade

Mimersgade

Nørrebro Park

Sjællandsgades Skole

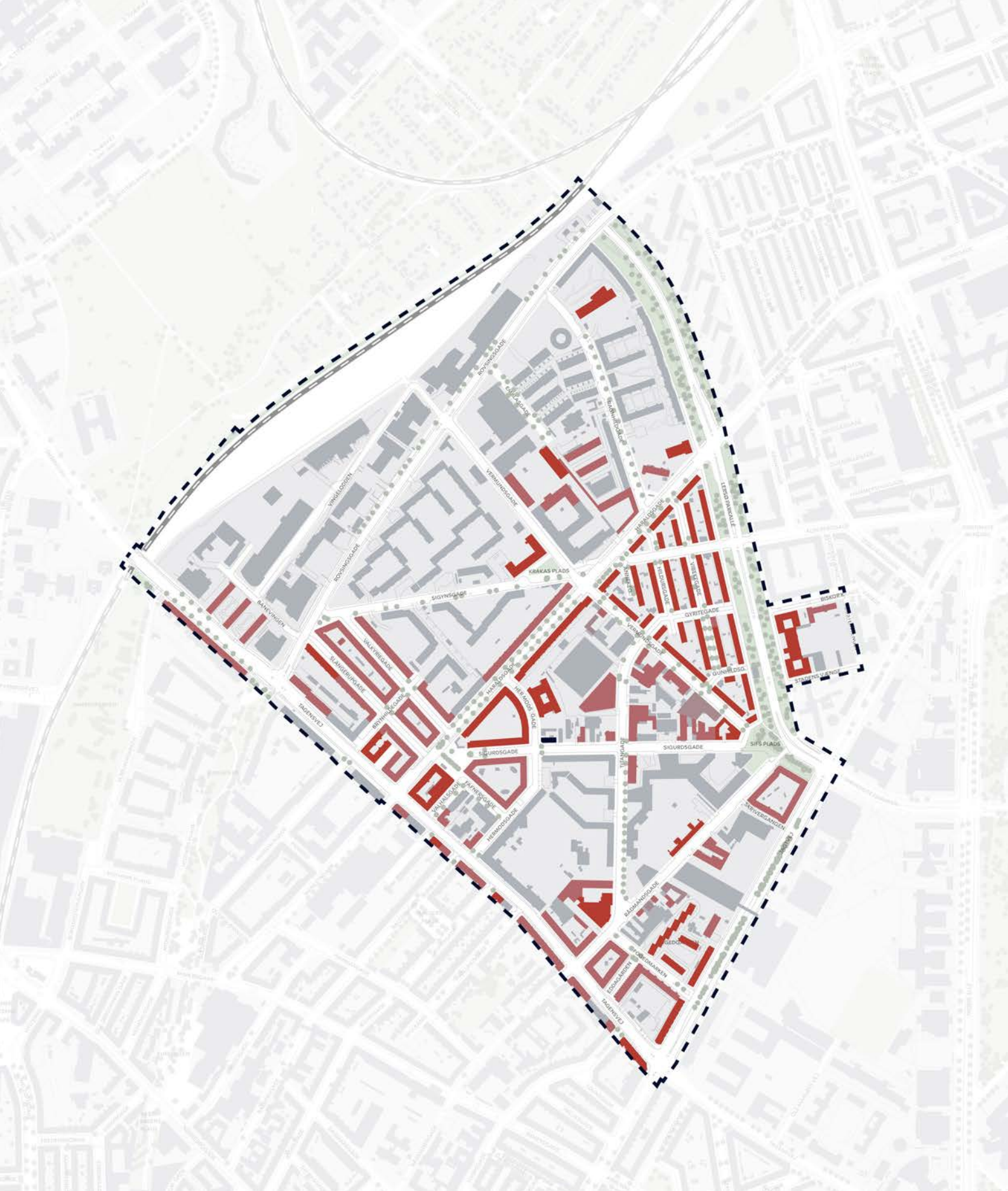
Spydspidsen

Nørrebro

BYGGEÅR

<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #333; margin-right: 5px;"></div> 1850-1919	<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #666; margin-right: 5px;"></div> 1990-2018
<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #8B4513; margin-right: 5px;"></div> 1920-1944	<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #999; margin-right: 5px;"></div> 2019-
<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #A52A2A; margin-right: 5px;"></div> 1945-1989	<div style="display: inline-block; width: 20px; height: 15px; background-color: #CCC; margin-right: 5px;"></div> Ukendt

BEVARINGSVÆRDI OG FREDEDE BYGNINGER

	Høj bevaringsværdi		Fredet bygning
	Middel bevaringsværdi		Uden bevaringsvurdering
	Lav bevaringsværdi		

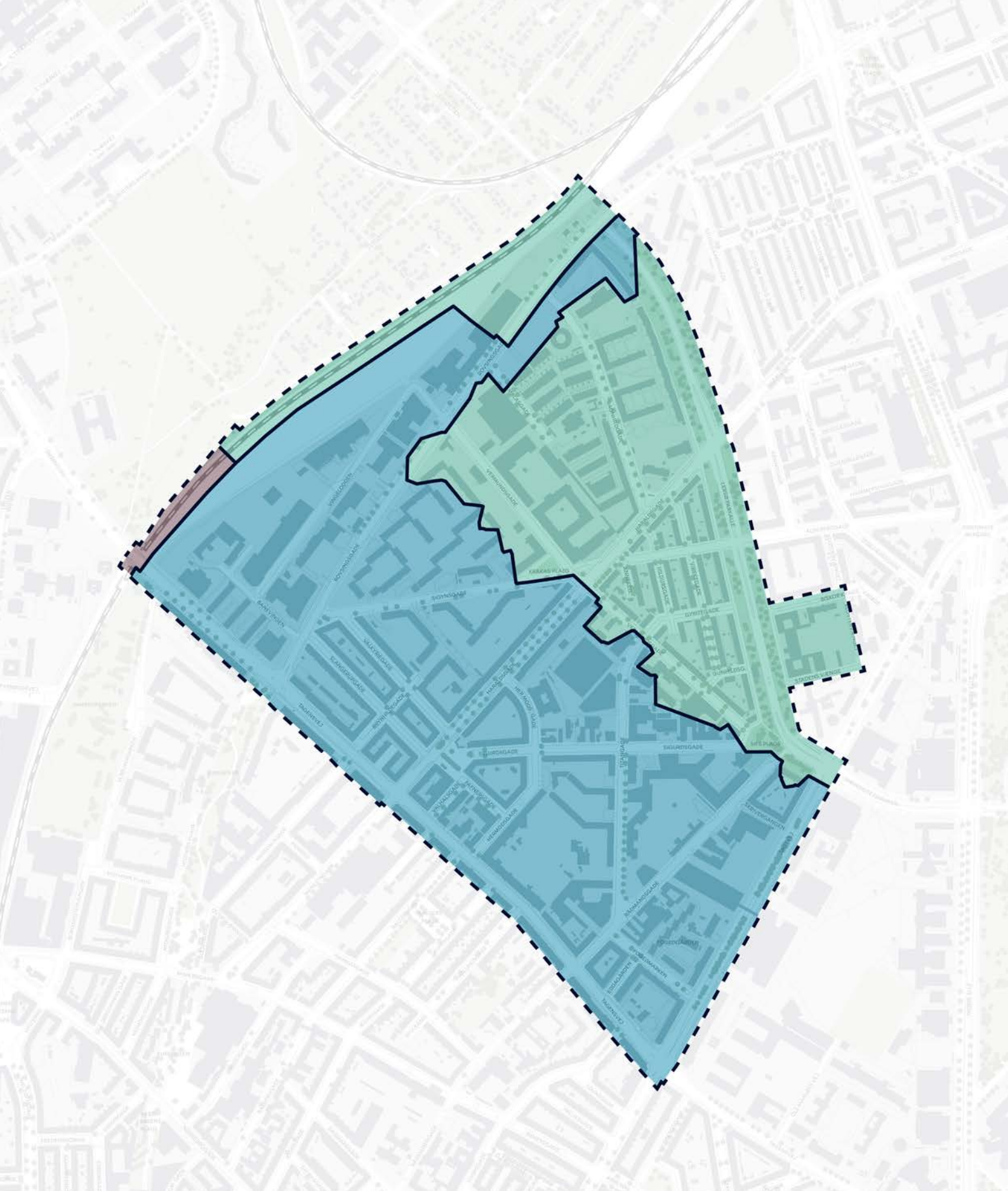
BYGNINGSHØJDE

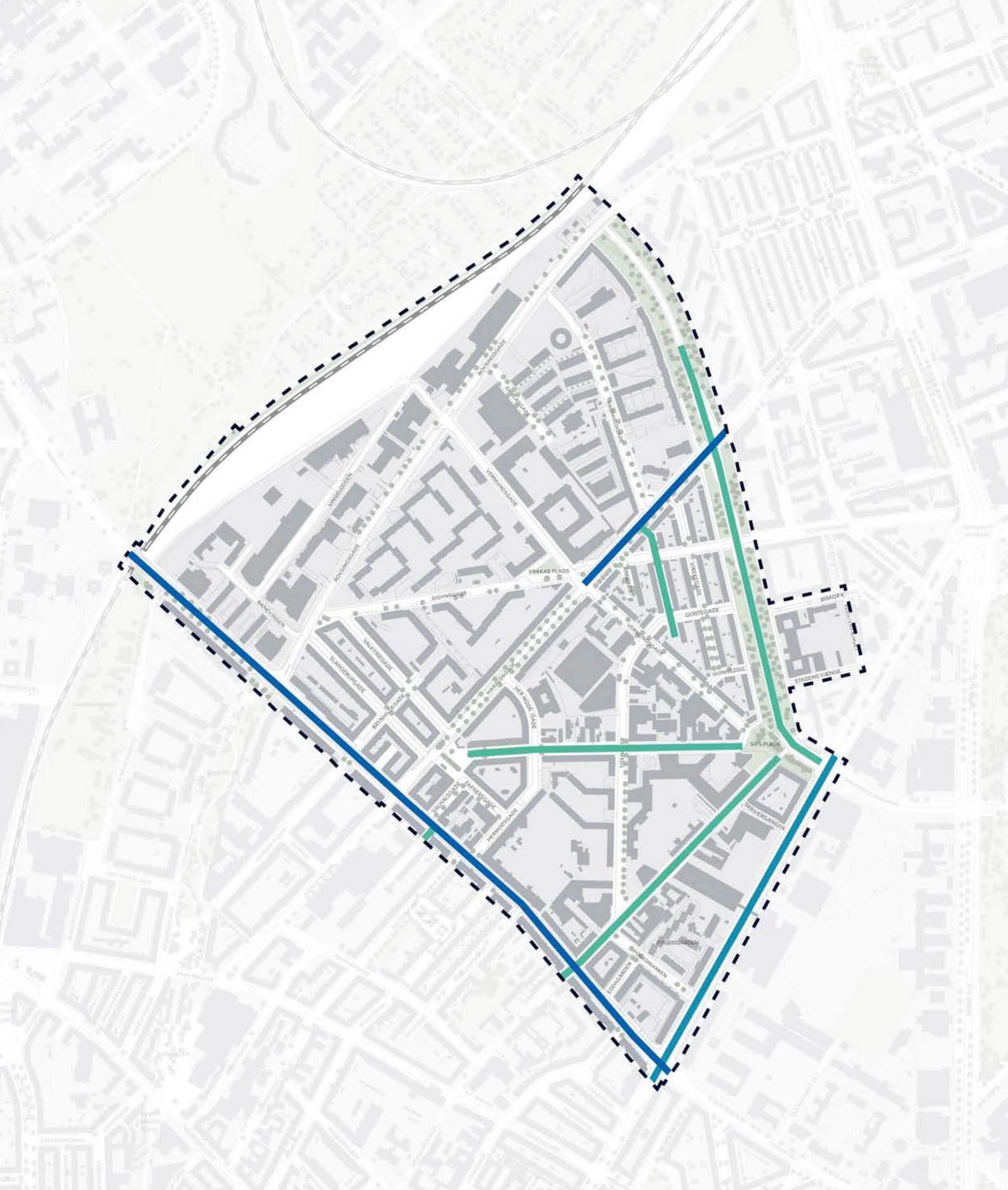
OFFENTLIGE GADETRÆER

● Gadetræer

POSTNUMMERINDELING

- 2100 København Ø
- 2200 København N
- 2400 København NV

VEJGENOPRETNING

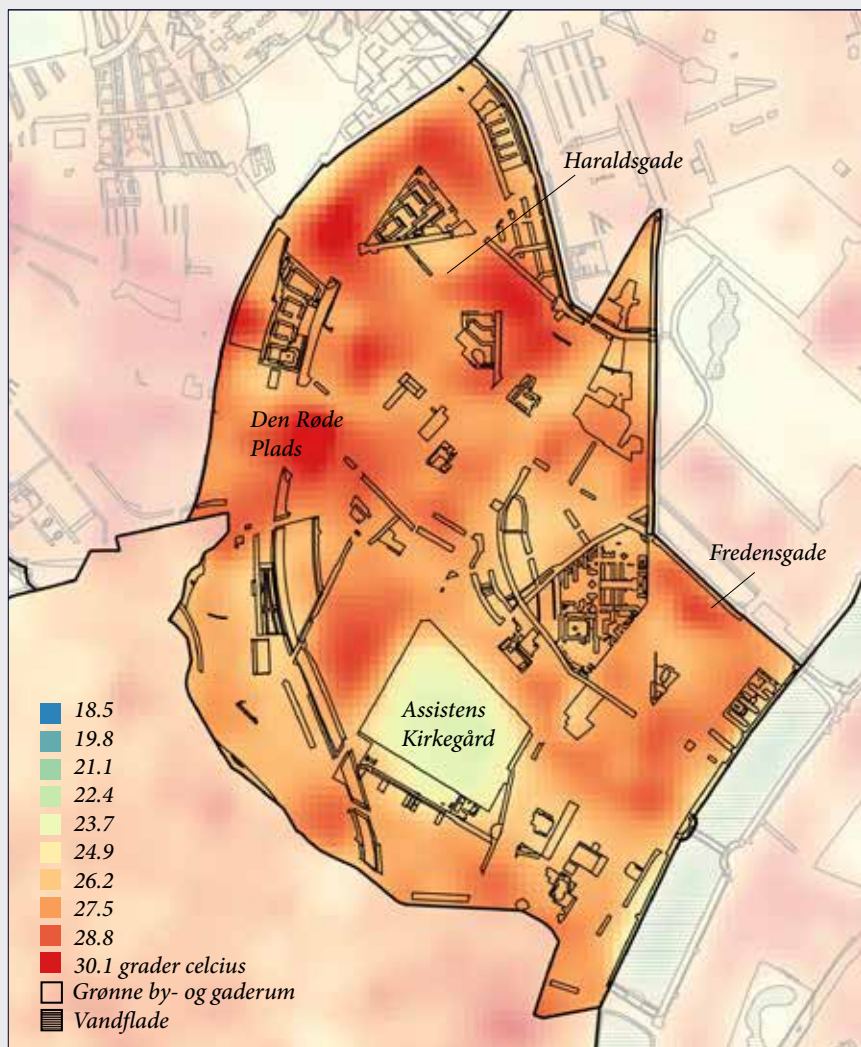
█ Renoveres i 2020

█ Renoveres i 2021

█ Kan renoveres indenfor 1-4 år

█ Budget genopretning 2021

█ Budget genopretningsramme 2023

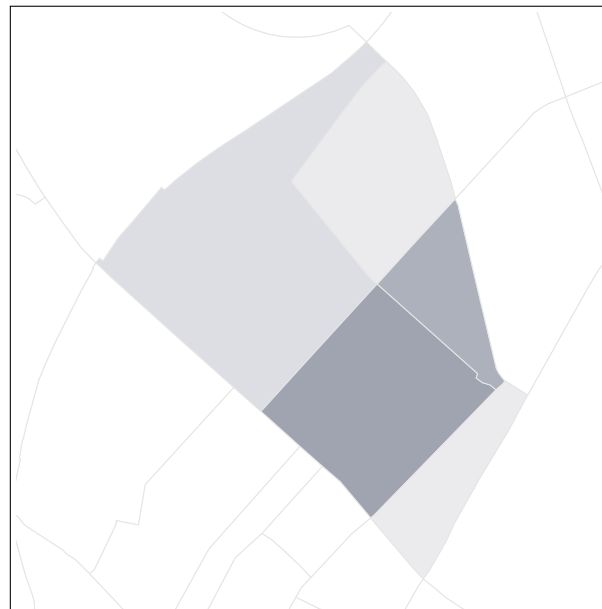
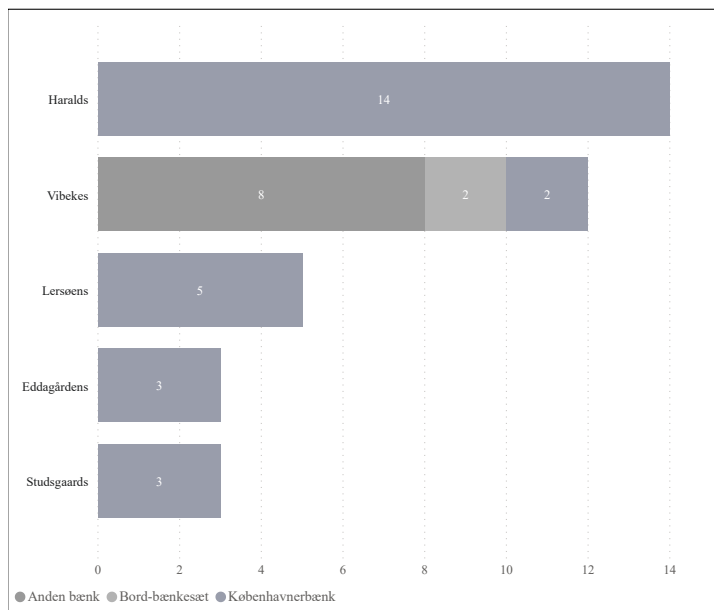
VARMEØER PÅ NØRREBRO - Bydelssignalement Nørrebro (udsnit)

Borde / bænke

Antal borde/bænke per rode

Områdeforyelsen

Aldersro

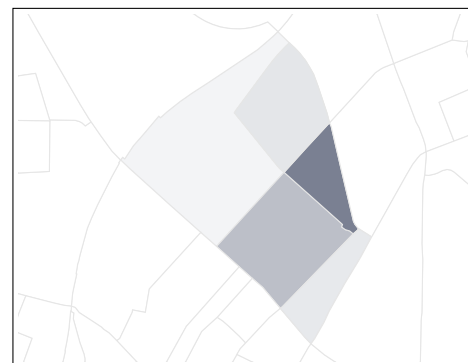
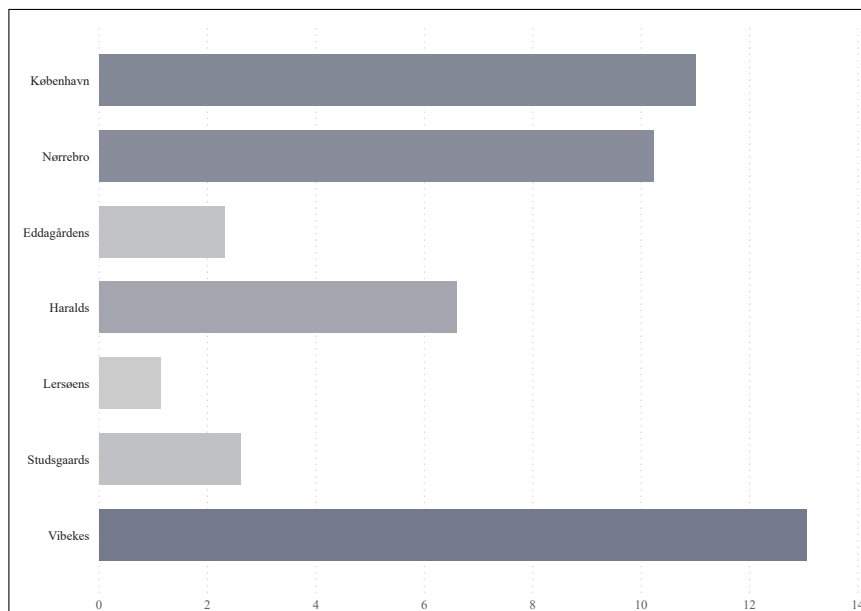

Borde / bænke

Antal borde/bænke per 1000 indbyggere

Områdeforyelsen

Aldersro

Område	Indbyggere (2020)	Antal borde/bænke	Bord/bænk /1000 indb
København	623793	6.865	11.01
Nørrebro	79768	816	10.23
Lersoens	4413	5	1.13
Haralds	2123	14	6.59
Eddagårdens	1298	3	2.31
Studsgaards	1151	3	2.61
Vibekes	920	12	13.04

Privat
område

↑ Lukket port og hegn i Vognvænget

Vibekegade

Rækkehuse i byggeforeningen Vibekvang ↑

Sigurdsgades brede vejprofil ↑

Rådmandsgade - overdimensionerede veje der er tilrettelagt tung trafik ↑

Sigyngsgade - hvor der køres gaderæs i nattetimerne ↑

Vingelodden - mellem bagsiden af autoforhandlerområdet og baneterrænet ↑

↑ Grønne områder ved Bispebjerg Station

Praksis- og Innovationshuset på Titangade ↑

KILDE- OG LITTERATURLISTE

1. *Et Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer i 2030*, Økonomi- og Indenrigsministeriet, 2018
2. *Politik for udsatte byområder*, Københavns Kommune, 2017
3. *Analyse: Karakteristik af beboerne i de syv udsatte boligområder i Københavns Kommune*, Center for Byudvikling, Københavns Kommune
4. Danmarks Statistik / Den Tværgående analyseenhed, Økonomiforvaltningen – Datatræk lavet efter metoden anvendt til udformning af det Socioøkonomiske Københavnerkort
5. *Kvarterplan for Haraldsgadekvarterets Områdeløft 2007-2013*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune, 2007
6. *Evalueringsrapport Haraldsgadekvarterets Områdeløft 2007-2013*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune, 2013
7. *Helhedsplan Sigynsgade*, Strategisk samarbejdsaftale om boligsocial indsats (2018-2022), Bo-Vita, VIBO & Københavns Kommune, 2018
8. Interview med lederen af Krible Krable
9. Interview med skolelederen af Nørre Fælled Skole
10. *Københavns Kommunes Tryghedsundersøgelse 2020*, Epinion & Sikker By, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune
11. *Oplevelse af livssituation blandt borgere i udsatte boligområder*, Epinion for Københavns Kommune, 2020
12. Bydata, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune
13. LBF Beboerstatistik
14. *Kvalitetsrapport Nørre Fælled Skole*, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune, 2019
15. Interview med (vikariende) leder fra den boligsociale helhedsplan, Sigynsgade
16. *Blodig bandekrig: LTF truede sig til medlemmer*, Ekstra Bladet, 11.04.2019
17. *Bandefrygt: min søn må ikke være ude om aftenen*, Ekstra Bladet, 18.07.2017
18. *Berygtet bande skaber utryghed omkring Krakas Plads*, Tv2 Lorry, 14.07.2017
19. *En gade under belejring*, Berlingske, 21.7.2017
20. *Analyse af sundhedstilstanden blandt borgere i områder på ghettolisten i København*, Sundhed- og Omsorgsforvaltningen, Københavns Kommune 2020
21. Interview med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, juli 2020
22. *Aktive børn i forening*, Københavns Kommune, www.kk.dk
23. *Bydelssignalement Nørrebro*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune, 2020
24. *Baggrundsdata til Forandringsplan for Aldersro, Almene Boliger*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune, 2020
25. KK-data
26. *Copenhagen Science City*, Byrumsprospekt, COWI
27. *Høringssvar til Kommuneplan 19 – Røvsingsgade Kvarteret*, Økonomiforvaltningen, Københavns Kommune
28. *Nørrebro Udviklingsplan*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune 2012
29. *Et løft til vejene – Plan for genopretning af infrastrukturen i København 2020-2029*, Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune, 2020
30. Interview med medarbejder fra Café Skjolds Plads
31. *Parkour og røde skove*, 17.11.2011, Magasinet KBH
32. *Masterplan Lersøparken*, HOFOR og Teknik- og Miljøforvaltningen, Københavns Kommune

